

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE HALİDE EDİP ADIVAR'IN HİMMET
ÇOCUK HİKÂYESİNİN B1-B2 DÜZEYİNDE SADELEŞTİRİLMESİ VE ETKİNLİK
HAZIRLANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma AKTAN

ÇANAKKALE
Ağustos, 2019

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı

**Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adıvar'ın Himmet Çocuk Hikâyesinin
B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi Ve Etkinlik Hazırlanması**

Fatma AKTAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Doç. Dr. Mehtap ÖZDEN

Çanakkale
Ağustos, 2019

Taahhütname

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adivar’ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması” adlı çalışmanın ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

28.08.2019

Fatma AKTAN

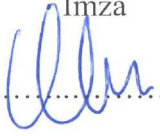

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Fatma AKTAN tarafından hazırlanan çalışma, 28/08/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No : 10286992

Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza	
Doç.Dr.	Mehtap ÖZDEN		Danışman
Dr. Öğretim Üyesi	Hulusi GEÇGEL		Üye
Dr. Öğretim Üyesi	Arzu ÇEVİK .		Üye

Tarih:

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Önsöz

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adıvar’ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması” adlı çalışmada Halide Edip ADIVAR’ın Himmet Çocuk adlı hikâyesi Arap alfabesinden Latin alfabesine aktarılarak B1-B2 düzeyinde sadeleştirilmiş; metni anlamaya yönelik, dört beceri alanına uygun ve çoklu zekâ alanlarına göre etkinlikler hazırlanmıştır.

Çalışma genel olarak dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları, tanımlar ve alanyazın taraması bulunmaktadır. İkinci bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem/ çalışma grubu veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinden bahsedilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde bulgulara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde bulgulardan hareketle sonuç ve önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın sonuna kaynakça eklenmiştir.

Tez hazırlama sürecinde her an beni motive eden, daha iyisini yapmam için ufkumu açan, anlayışlı, güler yüzlü, işini aşkla yapmak gerektiğini yaşantısıyla gösteren, ruhunu ruhumda hissettiğim, engin tecrübe ve bilgi sahibi kıymetli hocam, danışmanım sayın Doç. Dr. Mehtap ÖZDEN’ e,

Beni bugünlere getiren, varlığına şükrettiğim fedakâr annem Hayriye AKYÜZ’ e, varlığımı her an yanımda hissettiğin babam Sabri AKYÜZ’ e,

Her konuda sonsuz desteğiyle arkamda olan, bana güç veren, yanımda olmaktan gurur ve huzur duyduğum, hayat arkadaşım, sevgili eşim Şenol AKTAN’ a

Yaşından büyük sabra, vicdana ve olgunluğa sahip canımın içi oğlum Yunus Caner AKTAN’ a teşekkürlerimi sunarım.

Çanakkale, 2019

Fatma AKTAN

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adıvar'ın Himmet Çocuk Hikâyesinin Latin Harflerine Aktarılıp B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması

Fatma AKTAN

Özet

Dil öğretiminde girdiyi sağlayan beceriler dinleme ve okumadır. Birey öğrenmek istediği dile işitsel olarak maruz kalmalı yahut okumalıdır ki söz varlığı zenginleşsin. Söz varlığına sahip olan kişi, çıktı olarak konuşabilir yahut yazabilir. Bu sebeptendir ki dil öğretiminde okumayı sağlayacak materyaller ve bu materyallerin seviyeye uygun içerikte olması, söz varlığını zenginleştirilmesi mühimdir.

Bir dilin içinde; bağlı olduğu milletin tarihi, kültürü, örf ve adetleri, yaşanmışlıkları, duygu ve düşünceleri gizlidir. Bir dili anlamak ve iyi yorumlayabilmek için o dilin yaşadığı coğrafyayı, dilin ait olduğu milletin tarihi olaylarını ve kültürel değerlerini iyi bilmek gerekir. Bu sebeple Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılacak olan okuma materyalleri dil bilgisi kuralları ve söz varlığı açısından seviyeye uygun olmakla birlikte yabancı kültürlerle kendi kültürel değerlerimizi,tarihimizi,örf, adet ve ananelerimizi birinci ağızdan doğru şekilde anlatmayı ve tanıtmayı amaç edinmelidir. Bu vesile ile yabancıların dilimizi öğrenirken tarihimizi ve kültürel değerlerimizi öğrenmeleri sağlanmalı diğer ülkelerde farklı amaçlarla yazılan yahut anlatılan olumsuz yargılar olumlu yöne yönlendirilmelidir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi için pek çok kaynak olsa da takviye okuma kitaplarında aynı durum söz konusu değildir. Seviye başına en az 50 kitap okunması varsayıldığında bu yoğunlukta takviye okuma kitaplarının olmadığı gözlenmiştir.Ayrıca yapılan çalışmalar incelendiğinde Türk yazarlarına ait eserlerin çeşitli seviyelere uyarlandığı tespit edilmiş olsa da bu yazarların yakın dönem ve erkek yazarlar olduğu gözlenmiştir.

Bu çalışmanın amacı Osmanlı Devleti ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti döneminde yaşamış, tarihe bizzat tanıklık etmiş kadın yazarımızı tanıtmak, tarihimize karşı merak

uyandırmak, Türk hikâyelerinden birinin üzerinden, Türk kadınlarının gerek cephede gerekse sanat dünyasında yer alabileceğinin mesajını vermek ve etkinlik temelli bir okuma materyali hazırlamaktır. Metin seviyeye uyarlanırken Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni ölçüt olarak alınmıştır.

Bu çalışmada Halide Edip Adıvar'ın tüm eserlerine ulaşılmış kısa ve Kurtuluş Savaşı zamanında yaşanmış ya da yaşanabilecek bir olayı yansıttığı için “Himmet Çocuk” hikâyesi belirlenmiştir. Metin, Arap alfabesi ile yazılmış ilk baskısından Latin harflerine aktarılmış, üç uzmana gösterilerek aktarımın doğruluğu teyit ettirilmiştir. Metin; Avrupa Ortak Diller Çerçevesine göre öğrencilerinin dil kazanımları, dil bilgisi ve sözcük bilgisi dikkate alınarak B1-B2 seviyesine göre sadeleştirilerek, uyarlanmıştır. Metnin seviyeye uygun sadeleştirilmesinde objektif ve bilimsel veriler dayanak gösterilerek çalışmanın hazırlandığı varsayılmaktadır.

Seviyeye uyarlanan metnin sonuna web. 2.0 araçları kullanılarak okuma/anlama, dinleme/anlama, konuşma ve yazma becerileri alanlarına yönelik özgün etkinlikler ile metinde geçen kelimelerden oluşan sözlük hazırlanmıştır.

Yapılan çalışma Türkiye’de farklı illerde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere gönderilmiş, seçilen hikâye ve hazırlanan etkinliklerle ilgili anket uygulanmıştır. Anket sonucunda metnin uygun, etkinliklerin ise özgün bulunma oranı %97 çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinleme-anlama, Halide Edip Adıvar, konuşma, okuma-anlama, yabancı dil olarak Türkçe, Yabancılara Türkçe öğretimi, yazma becerilerine yönelik etkinlik.

Simplifying to B1-B2 Level and Preparing Activity for Halide Edip Adivar's Himmet Children's Story, (by) adapting it to Latin Letters in Teaching Turkish to Foreigners.

Fatma AKTAN

Abstract

The skills that provide input in language teaching are listening and reading. The individual should be exposed to or read to the language he wants to learn so that his vocabulary increases. Only the person who has the vocabulary can speak or write as output. For this reason, it is important that the materials that will enable reading in language teaching and that these materials are appropriate to the level.

In a language; the history, culture, customs and traditions, experiences, feelings and thoughts of the nation to which it belongs are hidden. In order to understand and interpret a language well, it is necessary to know the geography where the language lives, the historical events and cultural values of the nation to which the language belongs.

For this reason, the reading materials to be used in teaching Turkish to foreigners should be appropriate to the level of grammar rules and vocabulary, but they should aim to explain and introduce our own cultural values, history, customs, traditions and mintings to foreign cultures correctly.

On this occasion, foreigners should learn about our history and cultural values while learning our language and the negative judgments written or explained for different purposes in other countries should be directed to the positive direction. Although there are many sources for Teaching Turkish as a Foreign Language, this is not the case in supplementary reading books.

Considering that at least 50 books should be read per level, it is observed that there are no supplementary reading books of this intensity. In addition, although it was found out that

the works of Turkish writers were adapted to various levels, it was observed that these writers were recent and male writers.

The aim of this study is to introduce our woman writer who has lived in the period of The Ottoman Empire and Turkish Republic and who has personally witnessed the history , to arouse curiosity in our history by giving samples of storytelling by giving the message that the Turkish woman could take place both in front and art. When adapting the text to the level, the Common European Framework of Reference was taken as a criterion.

In this study, all the works of Halide Edip Adıvar have been reached and the sample has been determined as Himmet Çocuk story since it is short and it reflects a situation that may or may have happened during the War of Independence. The text was transferred from the first edition which was written in Arabic alphabet into Latin letters and it was shown to 3 experts to confirm the correctness of the transfer. The Text has been simplified and adapted to the level of B1-B2, taking into account of the language acquisition, the grammar and vocabulary knowledge of the students, according to the Common European Framework of Reference. In the simplification of the text to the level, it is assumed that the study was prepared with reference to objective and scientific data.

At the end of the text which was adapted to the level, a dictionary consisting of the words in the text and original activities for reading / comprehension, listening / comprehension, speaking and writing skills were prepared by using web.2.0 tools.

The study has been sent to teachers in different cities of Turkey who are working in schools affiliated to the Ministry of Education and ,and a questionnaire was applied on the selected story and activities prepared.

As a result of the questionnaire, the rate of finding the text appropriate and the activities original was %97.

Key Words: activity for writing skills, Halide Edip Adivar, listening, reading-comprehension, speaking, Teaching Turkish to Foreigners, Turkish as a Foreign Language.

İçindekiler

Önsöz.....	ii
Özet	iii
Abstract	iv
İçindekiler.....	viii
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Önemi.....	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	5
Varsayımlar.....	5
Tanımlar	5
Alanyazın	6
Bölüm II: Yöntem	12
Araştırmanın Modeli	12
Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu.....	12
Veri Toplama Araçları	12
Verilerin Toplanması	12
Verilerin Analizi	14
Bölüm III: Bulgular	15
“Himmet Çocuk” Hikâyesinin Arap Alfabesinden Latin Harflerine Aktarılması Ve B1-B2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi.....	15
Etkinlikler	38
Okuma/dinleme öncesi etkinlikler	38

Okuma/dinleme sırası etkinlikler.....	41
Okuma/ dinleme sonrası etkinlikler.....	42
Sözlük.....	50
Etkinlikli Himmet Çocuk hikâyesinin uygunluğu anketi.....	52
Bölüm IV: Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	56
Kaynakça.....	58
Ekler.....	61
Ek:1.....	61
EK 2.....	67

Görseller Listesi

Görsel Numarası	Başlık	Sayfa
1	Görsel 1	15
2	Görsel 2.....	15
3	Görsel 3.....	15
4	Görsel 4.....	16
5	Görsel 5.....	17
6	Görsel 6.....	18
7	Görsel 7.....	19
8	Görsel 8.....	19
9	Görsel 9.....	19
10	Görsel 10.....	19
11	Görsel 11.....	20
12	Görsel 12.....	20
13	Görsel 13.....	21
14	Görsel 14.....	21
15	Görsel 15.....	21
16	Görsel 16.....	21
17	Görsel 17.....	21
18	Görsel 18.....	22
19	Görsel 19.....	23
20	Görsel 20.....	23
21	Görsel 21.....	23
22	Görsel 22.....	23

Görsel Numarası	Başlık	Sayfa
23	Görsel 23.....	23
24	Görsel 24.....	24
25	Görsel 25.....	25
26	Görsel 26.....	25
27	Görsel 27.....	26
28	Görsel 28.....	27
29	Görsel 29.....	27
30	Görsel 30.....	28
31	Görsel 31.....	28
32	Görsel 32.....	28
33	Görsel 33.....	28
34	Görsel 34.....	29
35	Görsel 35.....	30
36	Görsel 36.....	30
37	Görsel 37.....	31
38	Görsel 38.....	31
39	Görsel 39.....	31
40	Görsel 40.....	32
41	Görsel 41.....	32
42	Görsel 42.....	33
43	Görsel 43.....	33
44	Görsel 44.....	33
45	Görsel 45.....	34

Görsel Numarası	Başlık	Sayfa
46	Görsel 46.....	34
47	Görsel 47.....	34
48	Görsel 48.....	35
49	Görsel 49.....	35
50	Görsel 50.....	35
51	Görsel 51.....	37
52	Görsel 52.....	38
53	Görsel 53.....	38
54	Görsel 54.....	39
55	Görsel 55.....	39
56	Görsel 56.....	40
57	Görsel 57.....	41
58	Görsel 58.....	42
59	Görsel 59.....	42
60	Görsel 60.....	43
61	Görsel 61.....	44
62	Görsel 62.....	45
63	Görsel 63.....	48
64	Görsel 64.....	49
65	Görsel 65.....	50

Tablo Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
1	Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Konu Dağılımı.....	8
2	Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Konu Dağılımı.....	9
3	Etkinlikli Himmet Çocuk Hikâyesinin Uygunluğu Anketi Sonuçları	53

Bölüm I: Giriş

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları ile varsayımlar, tanımlar ve alanyazına yer verilmiştir.

Problem Durumu

Dil; insanların duygularını ve düşüncelerini çevrelerine duyurmak, iletmek için sesle, işaretle yaptığı anlaşma vasıtasıdır. Dil bireyler arasında bu iletişimi sağlarken aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve kültür aktarıcısıdır (Özbay, 2002'den akt. İşcan,2014). Bir dilde ait olduğu topluluğun değer yargıları, tarihi, kültürü, dünyayı ve olayları algılayış biçimini gizlidir. Bireyin bir dili öğrenmesi için ilk olarak dil bilimsel yeti yeterli gibi görünse de dili anlamlandırmak ve yorumlayabilmek için iletişimsel yetiye ihtiyaç hissedilir. Kullanılan dilin kültürü hakkında ne kadar bilgiye sahip olunursa iletişimsel yeti de o oranda gelişir. “Yabancı dil öğretimi kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır”(Avcı, 2002).

Geçmişten günümüze toplumlar ekonomik, siyasi yahut sosyal sebeplerden dolayı birbirleriyle iletişim kurmak zorunda kalmıştır. Bu durum yabancı dil öğrenimi ihtiyacını doğurmuştur. Gün geçtikçe teknolojinin gelişmesi, ulaşımın kısa sürede ve hızlı olması toplumları farklı kültürlere daha hızlı ulaşmasını sağlamıştır. Bu durum yabancı dil öğrenme ve kendi dilini öğretme çalışmalarını daha da hızlandırmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış olan ilk eserler daha çok sözlük ve dilbilgisi kitaplarıdır. İçeriklerinde ise daha çok dinî, ticari yahut edebi metin çevirisi olduğu gözlenmiştir. Günümüzde ise ilk olarak üniversiteler bünyesine Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi üzerinde durulmuş, üniversite bünyesinde kurulan kurum ve kuruluşlarla faaliyetler sürdürülmüştür. Yakın dönemde ise kullanılan yöntemler, karşılaşılan sorunlar,

alana özgü öğrenci beceri alanlarının geliştirilmesi ve ölçülmesi, yazınsal metinlerin incelenmesi, sadeleştirilmesi ve etkinlik tasarımı gibi konularda çalışmalar yapılmıştır.

Yabancı Dil olarak Türkçe öğretiminde ders materyalleri konusunda eksiklikler giderilse de ders dışı basılı destek materyaller konusunda eksiklik hala hissedilmektedir. Bu sebeple bu konu üzerine yapılan çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır.

Günümüzde öğretim yöntem ve tekniklerinin gelişmesi materyal hazırlama ve geliştirmenin de önem kazanmasına neden olmuştur. Yapılan çalışmalar materyal tasarımlarını uzmanlaştırmış, belirli ilke ve amaç altında toplamıştır. Farklı kaynaklarda materyal hazırlama ile ilgili ilkeler belirlenmiştir. “Bu ilkeler genel olarak şöyle sıralanabilir: Anlamlılık ilkesi, bilinenden başlama ilkesi, çok örnek ilkesi, görelilik ilkesi, seçicilik ilkesi, tamamlama ilkesi, fonun anlamlılığı ilkesi, kapalılık ilkesi, birleştiricilik ilkesi, algıda değişmezlik ilkesi, derinlik ilkesi, yenilik ilkesi, basitlik ilkesi, hedef-davranış ilkesi, öğrenciye uygunluk ilkesi (Demirel, 2011’den akt. Duman, 2013, s. 2). Hazırlanan materyalin içeriğinin hedef kitle için bir mana içermesi anlamlılık, bilinenlerden hareketle yeni kelime ve bilgi öğretimine bilinenden başlama, çeşitli ve farklı zekâ alanlarına göre örnekler sunma çok örnek ilkesi, bilgilerin görsellerle desteklenerek herkeste aynı izlenimi uyandırmasına çalışılması görelilik, verilmek istenen mesajın yahut bilginin bilinçli bir şekilde içeriğe amaca uygun yerleştirilmesi seçicilik, konular arasında ilişki kurabilmesi ve eksiklikleri kendi kendine bütünleştirilmesi tamamlama, öğretilmek istenen kavramların anlamlı bir görsel işitsel destekle aynı anda verilmesi fonun anlamlılığı, sergilenen her türlü görsel desteğin açık, anlaşılır ve eksiksiz olması kapalılık, anlatılmak istenen konunun ve hazırlanan etkinliklerin birbiriyle bağlantılı ve ilişkili olması birleştiricilik, önceki öğrenmelerle tekrar karşılaştığında çok kere kavram aynı nitelikte hatırlandığı için kavramı anımsatıcı şekil, sembol kullanımına algıda değişmezlik, görsel materyallerin hazırlanmasında doğal görünüme ve perspektife dikkat etmeye derinlik, her bir materyalin eski öğrenmelere yeni öğrenmeler kazandırmasına

yenilik, materyallerin basit ve herkes tarafından kolayca anlaşılmasına basitlik, hedeflenen beceri alanını geliştirmeye yönelik tasarım yapılmasına hedef davranış, hazırlanan materyalin hedef kitlenin dil seviyesine, yaş grubuna, ilgi ve zekâ alanlarına hitap edecek şekilde olmasına uygunluk ilkesi denilebilir.

Uğur Avcı öğretimde materyal kullanmanın yararlarını şu şekilde sıralanmaktadır:

- Farklı öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar.
- Öğrenmeyi somutlaştırır.
- Hatırlamayı kolaylaştırır.
- Zamandan tasarruf sağlar.
- Yanına gidilmesi ve sınıfa getirilmesi imkânsız olan olay, olgu ve varlıkların incelenmesini sağlar.
- Dikkatin toplanmasını sağlar
- İçeriği basitleştirerek anlaşılmasını kolaylaştırır.
- Öğrencinin amacın dışına çıkmasını engeller.(Özkılıç vd. 2009)

Bireyler; “okuduklarının %10’unu, işittiklerinin %20’sini, gördüklerinin %30’unu, söylediklerinin %70’ini, görüp işittiklerinin %50’sini, yapıp söylediklerinin ise %90’ını hatırlar” (Demirel, Seferoğlu, Yağcı 2002, s.79).

Öğrenmeyi kolay ve kalıcı yapmak için farklı duylara hitap etmek gerekmektedir. Bunu da farklı duylara ve zekâ alanlarına hitap edecek materyaller aracılığıyla sağlayabiliriz.

Yabancılara Türkçe öğretiminde hazırlanan materyaller incelendiğinde daha çok ders içeriğine yönelik kitaplardan oluştuğu; ders dışı hikâye kitaplarının yeteri kadar olmadığı, olanlarınsa sınırlı sayıda ve dört beceri alanına yönelik olmadığı gözlenmektedir.

Yapılan metin sadeleştirme çalışmaları incelendiğinde ise Türk yazarlara ait eserler çeşitli seviyelere uyarlansa da yapılan 7 çalışmanın 3 tanesi Ömer Seyfettin’e, 2 tanesi Sait Faik Abasıyanık’a, 1 tanesi Sabahattin Ali’ye ve 1 tanesi de Mustafa Kutlu’ya ait olduğu

görülmektedir. Aynı yazar üzerine çalışma yapılması bu yazarların yakın dönem ve erkek olması dikkat çekicidir. Ayrıca; dört beceri alanına yönelik etkinlikler bazılarında bulunmazken bazılarında ise eksiktir. Çalışmalarda yapılan etkinliklerin hiçbirinde metnin yazarını tanıtıcı bilgiye ve dinleme becerisinin materyaline yer verilmediği tespit edilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın üst düzey amacı dört beceri alanına yönelik etkinlik temelli materyal hazırlamaktır. Alt düzey amaçlarında ise bu materyal vesilesi ile yabancılara Osmanlı ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti döneminde yaşamış, tarihe bizzat tanıklık etmiş kadın yazarımızı tanıtmak, Türk hikâyelerinden birinin üzerinden Türk kadınlarının gerek cephede gerekse sanat dünyasında olmak üzere hayatın her alanında yer alabileceğinin mesajını vermek, Türk insanının mücadeleci, vatansever, paylaşımcı ve merhametli yönlerini göstermek, Türk tarihi hakkında araştırma yapma isteği uyandırmak vardır.

Araştırmanın Önemi

Yabancılara Türkçe öğretmek için hazırlanmış etkinlik içerikli kaynaklar konu tekrarı yapmak için en rahat ulaşılabilecek materyallerdir. Birey ne kadar farklı kaynaktan çeşitli şekillerde hazırlanan etkinlikle karşılaşursa o oranda pekiştirme yapacaktır. Tekrar yeni öğrenilen bilgileri daha kalıcılaştıracaktır. Kişi yeni öğrendiği kelimeyi okur, dinler ve söylerse bu kelimeleri unutması da zorlaşır. İletişimsel yöntemde, birey öğrenme sürecinde ne kadar aktifse o ölçüde başarılı öğrenme gerçekleşir. Bu sebeple Türkçenin ikinci dil olarak öğretilmesi için hazırlanan ve kullanılan materyaller öğrenciyi merkeze alarak süreç içinde onun faal olmasını sağlamalıdır (Duman, 2013).

Anadili eğitiminde gerekli olan yardımcı okuma kitapları yabancı dil öğretiminde de aynı öneme sahiptir (Erdal, Dağdeviren, Gökhan, Şen, Şenay, 2018). Yabancılara Türkçe öğretiminin temel ilkelerinden biri, dil ile birlikte kültürün de verilmesidir. Dil ve kültürün bir bütün olduğu gerçeğinin, yabancı dil öğretiminde en önemli dinamik olarak değerlendirildiği

günümüzde, yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılan kitaplar, kültürel aktarımın en önemli ayağını oluşturmaktadır. “Dil kültürün esasıdır ve milletin dil ile ifade ettiği her şey kültüre dâhildir. Bir milletin eski dönemlerde vücuda getirilmiş edebiyat ürünleri hitap edilecek yaşlara ve seviyelere uygun metinler şekline dönüştürülebilir” (Özden, 2009, s.22.).

Bu çalışma yabancılara Türkçe öğretiminde yakın dönem tarihi olaylarının yoğun olduğu dönemde yaşayan ve bizzat bu olaylara tanık olmuş kadın yazar seçilmesi ve Milli Mücadele döneminde basılmış bir hikâyeyi konu alması; çalışmada yer alan etkinliklerde yazarın hayatını, dinleme metninin materyalini, yazma etkinliğinde kullanılacak materyali barkod sistemiyle paylaşması açısından ilktir. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretiminde yapılan sadeleştirme çalışmalarında kaynak metin Latin harfleriyle yazılmıştır. Bu çalışmanın kaynak metni Arap alfabesi ile yazıldığı için ilk olarak Latin harflerine aktarımı yapılmış sonrasında sadeleştirmeye gidilmiştir. Bu sebeple yöntem olarak da bu alanda yapılmış ilk çalışmadır. Etkinliklerin çoklu zeka kuramına göre farklı zeka alanlarına hitap edecek şekilde Web 2.0 araçları kullanılarak özgün şekilde hazırlanması açısından da farklılık arz etmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Yabancılara Türkçe öğretiminde dört beceri alanı olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek ve Türk kültürüne karşı farkındalığı arttırmak için kullanılacak Halide Edip Adıvar’ın Dağa Çıkan Kurt adlı eserinde bulunan Himmet Çocuk hikâyesi çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 seviyesindeki kişilere yönelik olarak sınırlandırılmıştır.

Varsayımlar

Metni okuyan kişilerin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru metninde belirtilen B1-B2 seviyesi yeterliliklere sahip olduğu varsayılmıştır.

Tanımlar

Hikâye: İsim, edebiyat, Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türü, öykü (TDK).

Sadeleştirilmiş Metin: “Sadeleştirilmiş metin, özgün bir metnin, dil bilgisel ve sözcüksel olarak düzeye uygun hale getirilmiş; kavramsal ve kültürel olarak yoğunluğu azaltılmış biçimidir” (Crossley ve McCarthy’den akt. Bakan,2012,s.18).

Etkinlik: “Öğretim programının kazanımlarını (öğrencinin göstermesi beklenen) gerçekleştirmeye yönelik, çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alındığı, öğrencilerin öğrenmelerinde aktif rol üstlenerek bilgiye ulaşarak ulaştıkları bilgiyi yapılandırdıkları bir öğrenme-öğretme sürecidir (https://www.tedankara.k12.tr/index.php/ortaokul-etkinlik).

Halide Edip Adıvar: 1884 - 1964 yılları arasında yaşamış, Kurtuluş Savaşı sırasında cephede bulunarak “Onbaşı” lakabını alan kadın yazar, siyasetçi, gazeteci, akademisyen, öğretmen.

Alanyazın

Yabancılara Türkçe öğretiminde geçmişten günümüze sözlük, dil bilgisi kitabı, dini ve edebi metinler gibi birçok eser verilmiştir. Bu eserlerden ilki Kaşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınan Divan-ülügat-it- Türk adlı eserdir.Eser Araplara Türkçe öğretmek için hazırlanmış 7500 kelimededen oluşan bir sözlüktür.Kelimeleri açıklamak için kullanılan örnekler Türk kültürünü yansıtan atasözlerinden,şiiirlerden ve günlük hayattan seçilmiştir.

Kahire’de 1312 yılında Nasirüddin Ebu Hayan tarafından yazılan Kitabü’l- İdrak LiLisani’l- Etrak (Türklerin Dilini Anlama Kitabı) adlı eserin bir bölümü sözlük bir bölümü ise dilbilgisinden oluşmaktadır.

Mısır’da 15. Yüzyıl başlarında yazılan El Kavaninü’l- Külliye Li- Zabti’lLügati’t Türkiye (Türk Dilinin Öğrenilmesi İçin Bütün Kurallar) adlı eser dil bilgisinden oluşmaktadır. Bu eser de Araplara Türkçe öğretme amacıyla hazırlanmıştır.

Sözlük niteliğinde hazırlanmış bir başka eser de Celaleddin Ebu Muhammed Abdullah Türkî tarafından yazılmıştır. Yazarın KitabüBulgatü’l-Müştak- Fi- Lügati’t Türk ve’lKıfçak

(Türk ve Kıpçak Sözcüklerinin Çeşitlerinin Kitabı) adlı eserinin bir bölümü isimler bir bölümü de fiillerden oluşmaktadır.

15.yüzyılda Ali Şir Nevai'nin yazdığı Muhakemetü'lLügateyn sözlük olmasına karşın Türkçenin Farsçadan üstünlüğünü ortaya koyma amacından ötürü farklılık göstermektedir.

Codex Cumanicus Latin- Gotik harfleriyle kaleme alınan Hıristiyanlığı öğretmek amacıyla dini metinler içeren bir sözlüktür.

Bahsi geçen eserler dışında yazılmış eski dönem yapıtlarının çoğu sözlük niteliğindedir. Bu eserlerde de sistematik bir dil öğretimi yapılamadığı görülmektedir.

Sonraki dönemlerde Türkçe gerek devlet politikaları gerek siyasi ve sosyal gelişmelerden dolayı dönem dönem geri plana atılmış bazen de önem kazanmıştır.

Günümüzde Türkçenin ikinci dil olarak öğretimini sağlayan birçok kurum, kuruluş ve merkezler mevcuttur. Bu kurum ve kuruluşlar gerek yurt içinde gerekse yurt dışında eğitimler vermektedir. Bununla birlikte kendi eğitimlerinde kullanacakları ders materyallerini, eğitim setlerini de hazırlamışlardır.

Ayrıca üniversitelerde de lisansüstü ve doktora eğitimleri verilmektedir. Bu alanda çok sayıda tez çalışması da yapılmıştır.

Yakın dönemde yapılan yüksek lisans çalışmaları tarih ve konularına göre tablodaki gibidir.

Tablo 1

Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Konu Dağılımı

Konu	Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı				Toplam	
	2009-2011	2012-2014	2015-2017	2018-2019	f	%
	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Başarıya Etkisi	2	1	4	-	7
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Öğrenci Sorunları ve Nitelikleri	-	-	-	-	-	-
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Setlerinin İncelenmesi	4	3	5	7	19	42,3
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yazınsal Eserlerin İncelenmesi	2	-	3	1	6	13,3
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yazınsal Eserlerin Sadeleştirilmesi	-	1	2	2	5	11,1
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Alana Özgü Öğrenci Becerilerinin Ölçülmesi	1	1	2	-	4	8,9
Yabancılara Türkçe Öğretiminin Lisans Düzeyinde Ders Olarak Değerlendirilmesi	-	1	-	1	2	4,4
Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Etkinlik Tasarımı	-	2	-	-	2	4,4
Türkçe Öğretim Merkezlerine Dair İncelemeler	-	-	-	-	-	-
Toplam	9	9	16	11	45	100

(Tablo1: Ceylan ÇELEBİ, Ebru ERGÜL, Büşra USTA, Melis Mutlu'nun Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması adlı makaleden alınmıştır.)

Tablo 2

Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Konu Dağılımı

Konu	Doktora Tezlerinin Yıllara Göre				Toplam	
	Dağılımı				f	%
	2009- 2011	2012- 2014	2015- 2017	2018- 2019		
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan						
Yöntemlerin Başarıya Etkisi	1	-	-	-	1	10
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan						
Öğrenci Sorunları ve Nitelikleri	1	-	-	-	1	10
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi						
Setlerinin İncelenmesi	-	-	1	2	3	30
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan						
Yazınsal Eserlerin İncelenmesi	-	-	-	-	-	-
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan						
Yazınsal Eserlerin Sadeleştirilmesi	-	-	-	-	-	-
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Alana Özgü						
Öğrenci Becerilerinin Ölçülmesi	-	-	2	2	4	40
Yabancılara Türkçe Öğretiminin Lisans						
Düzeyinde Ders Olarak Değerlendirilmesi	-	-	-	-	-	-
Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Etkinlik						
Tasarımı	-	-	-	-	-	-
Türkçe Öğretim Merkezlerine Dair İncelemeler						
	-	-	1	-	1	10
Toplam	2	-	4	4	10	100

(Tablo2: Ceylan ÇELEBİ, Ebru ERGÜL, Büşra USTA, Melis Mutlu'nun Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması adlı makaleden alınmıştır.)

Yapılan çalışma sadeleştirme olduğu için bu bölümde aynı kategorideki çalışmalara yer verilecektir.

Bakan (2012) “Yabancılara Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Oteli” adlı yüksek lisans tezinde, metindilbilimsel ölçütler doğrultusunda metin B1 düzeyinde sadeleştirmiştir. Sadeleştirme sonunda öğrencilerin okuma-anlama becerisini ölçmek amacıyla sorular hazırlamıştır.

Kutlu (2015), “Yabancılara Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin’in Kaşığı ve Perili Köşk adlı hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması” yüksek lisans tezinde adı geçen hikâyeleri okuma kuralları dikkate alınarak A1, A2 seviyesine uyarlamıştır. Bu uyarlamaya ek olarak iki tane örnek metin oluşturulup bu metinlere okuma öncesi ve okuma sonrası etkinlikler eklenmiştir. Yapılan çalışmada dinleme etkinliği tasarlanmasına karşın dinleme materyaline erişime yer verilmemiştir.

Eroğlu (2015) “Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin'in Üç Nasihat hikâyesinin yabancılara Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi” yüksek lisans tezinde hikâyenin sözcüksel bağlaşıklık çözümlemesi yapıldıktan sonra metin sadeleştirilmiş sonrasında sadeleştirilmiş metnin çözümlemesi yapılmıştır. Metinle ilgili beceri alanlarına yönelik herhangi bir etkinlik yapılmamıştır.

Gürler, Selçuk (2017), “Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin yabancılara Türkçe öğretiminde A1-A2 seviyesine uyarlanması” yüksek lisans tezine yazar tarafından 2020 yılına kadar kısıtlama konulduğu için çalışma incelenememiştir.

Gürler, Hilal (2017), “Yabancılara Türkçe öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uyarlanması” yüksek lisans tezine yazar tarafından 2020 yılına kadar kısıtlama konulduğu için çalışma incelenememiştir.

Kaymaz(2018), “Yabancılara Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek isimli hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uygun sadeleştirme çalışması” yüksek lisans tezinde

adı geçen metinler sadeleştirilmiş okuma öncesi ve okuma sonrası için ikişer etkinlik hazırlanmıştır.

İpek (2018) “Yabancılara Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu’nun Ya Tahammül Ya Sefer isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi” yüksek lisans tezinde adı geçen metin bilimsel dayanak gösterilerek sadeleştirilmiş; doğru yanlış, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, bilgi transferi ve düzenleme alıştırmalarından yararlanılarak okuma becerileri ölçülmüştür. Çalışma sonunda yazılı olarak öğrenci görüşü alınmış ve analiz edilerek sadeleştirilmiş metinlere ait anlama oranları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna varılmıştır.

Bölüm II: Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışma genel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir alan araştırmasıdır. Seçilen hikâyeler Arap alfabesinden Latin alfabesine aktarılarak B1-B2 seviyesinde sadeleştirilmiş, çoklu zekâ kuramına göre etkinlikler hazırlanmıştır. Yapılan çalışmanın niteliğini belirlemek için anket uygulanarak öğretmen görüşleri alınmıştır.

Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu

Bu çalışmanın evreni Türk kadın yazarlar ve eserleri, örnekleme ise Halide Edip Adıvar'ın “Himmet Çocuk” adlı hikâyesidir. Anket çalışmasının evreni, Türkiye’de görev yapan öğretmenler, örnekleme basit seçkisiz yöntemle rastgele seçilmiş yabancılara Türkçe öğretimi üzerine eğitim almış sınıf ve Türkçe öğretmenleri oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada kullanılacak ölçme aracı googledrive üzerinde araştırmacı tarafından özgün olarak hazırlanmış “Etkinlikli Himmet Çocuk Hikâyesi Çalışması Değerlendirme Anketi” uygulanmıştır. Anket, katılımcıların çalışmayla ilgili kişisel görüşlerini ölçmeye yönelik 17 çoktan seçmeli sorudan oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili alan yazın taranmış; bildiriler, makaleler, tezler ve kitaplar temin edilerek incelenmiştir. Yapılan çalışmayla ilgili olduğu için yabancılara Türkçe öğretimindeki sadeleştirme tezleri karşılaştırılmıştır. Yapılan 7 tane tez çalışmasının 3 tanesinin Ömer Seyfettin’e, 2 tanesinin Sait Faik Abasıyanık’a bir tanesinin Sabahattin Ali’ye ve bir tanesinin de Mustafa Kutlu’ya ait hikâyelere yönelik olduğu gözlenmiştir. Benzer yazarlar üzerinde çalışılması, çalışılan yazarların yakın dönemde eser vermesi ve hepsinin erkek olmasından dolayı; gazeteci, akademisyen, siyasetçi, yazar, öğretmen ve asker kimliği ile ön plana çıkan kadın yazarlarımızdan Halide Edip Adıvar üzerinde çalışılmaya

odaklanılmıştır. Halide Edip Adıvar'ın bütün çalışmaları taranmış B1-B2 seviyesinde kitapçık şekline dönüştürülebilecek kısa metin olması ihtiyacından yola çıkılarak hikâyeleri üzerine yoğunlaştırılmıştır. Milli Mücadele Dönemi'nde yaşanmış olayları ve neticesinde Anadolu'da oluşan durumu anlatması; Türk milletinin genciyle, yaşlısıyla, kadını, erkeği ve çocuğuyla özgürlüğü için verdiği kahramanca mücadeleyi, yaşadığı her türlü zorluğa rağmen Türk insanının vatansever, zorluklar karşısında yılmayan, paylaşımcı, merhametli ve şefkatli gibi ruhunda her zaman var olan yönlerini yansıtması açısından “Himmet Çocuk” hikâyesi belirlenmiştir.

Halide Edip Adıvar'ın “Himmet Çocuk” hikâyesi ile birlikte birçok hikâyesi ilk olarak “Dağa Çıkan Kurt” adı altında toplanmıştır. Dağa Çıkan Kurt kitabının birinci baskısı 1921, 1922 ve 1925 yılında Arap alfabesi ile Osmanlıca olarak basılmıştır. Farklı yıllarda basılmış 1. Baskıda Himmet Çocuk hikâyesi yoktur. 1926 yılında Necm-i İstikbal Matbaası'nda basılan 2. Baskıda, Himmet Çocuk başta olmak üzere birçok hikâye kitaba girmiştir. Sadeleştirme çalışması için kaynak metnin orijinalinden yararlanılmak istenmiştir. Dağa Çıkan Kurt adlı eserin 1921 yılında basılan 1. baskısı ile 1926 yılında basılan 2. baskısı nadir kitaplar arasında yer aldığı için hiçbir kitapçı ve sahaflarda bulunamamıştır. Ancak Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nin özel koleksiyonunda her iki baskıya ulaşılmış, dijital ortamda eserler temin edilmiştir. Kaynak metin Arap alfabesi ile yazıldığı için ilk olarak Latin alfabesine aktarımı yapılmıştır. Bu aktarım dilbilimsel amaçla kullanılmayacağı için transkripsiyon çalışması yapılmamıştır. Aktarım cümle şeklinde değil paragraf olarak yapılmıştır. Önce kaynak metnin orijinal görseli konulmuş akabinde Latin harflerine aktarım yapılmış sonrasında ise seviyeye uygun sadeleştirme yapılmıştır. “İçinde yaşadığımız yüzyılın bilim ve teknoloji yüzyılı olacağı ve eğitim planlamalarında, eğitimde bilgisayar kullanımının çok üst seviyelere çıkarılmasının düşünüldüğü” (Sülükçü, 2011, s.362) günümüzde Web 2.0

araçları önem kazanmıştır. Bu sebeple yapılan çalışmanın etkinlikleri farklı Web 2.0 araçları kullanılarak özgün hazırlanmıştır.

Etkinlikler okuma/dinleme öncesi, okuma/dinleme sırası ve okuma/dinleme sonrası olmak üzere üç kategoride sınıflandırılmıştır.

“Çeşitli zekâ alanları, genellikle bir arada belli bir uyum içinde çalışır.” Sivrikaya (2018, s.127). Bu nedenle sözel/dilsel, mantıksal/matematikselsel, bedensel/kinestetik, kişilerarası/sosyal ve kişisel/içsel zekâ alanlarına hitap edebilecek etkinlikler tasarlanmıştır. “Söz varlığının zenginleşmesi için sözlük kullanımı önem teşkil etmektedir. Yeni öğrenilen kelimelerin kalıcı hâle gelmesi için ifade edilen bu çalışma şeklinin etkili olduğu söylenebilir. Çünkü herhangi bir kelimenin, kelime grubunun, deyimini veya terimin öğrenciye kazandırılmasında doğru yazım (imlâ), doğru seslendirme (telaffuz) ile doğru anlam ve ona uygun doğru kullanım göz önünde bulundurulmuş hususlardır” (Özbay, 2013, s.14). Bu sebeple çalışmanın sonuna metinde geçen kelimeleri içeren alfabetik sıraya konulmuş sözlük eklenmiştir. Sözlükteki kelimelerin açıklamaları yapılırken metindeki anlamı dikkate alınmıştır.

Yapılan çalışma Türkiye'nin farklı illerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan, yabancılara Türkçe öğretimi üzerine eğitim almış sınıf ve Türkçe öğretmenlerine gönderilmiş, çalışma ve etkinliklerine yönelik görüşleri 17 sorudan oluşan çoktan seçmeli anket sorularıyla alınarak değerlendirme yapılmıştır.

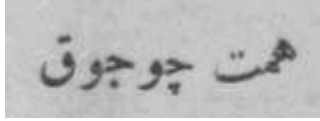
Verilerin Analizi

Halide Edip Adivar'ın Dağa Çıkan Kurt eserinin 1. ve 2. Baskısı ele alınmış, Himmet Çocuk adlı hikâyesi konu ve içerik olarak belirlenmiştir. Hikâyenin sadeleştirilmesinde Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni esas alınmıştır. Metne özgü dört beceri alanına ve farklı zekâ türlerine göre etkinlikler geliştirildi. Yapılan çalışmanın uygunluğu 33 kişiye uygulanan anketle belirlendi.

Bölüm III: Bulgular

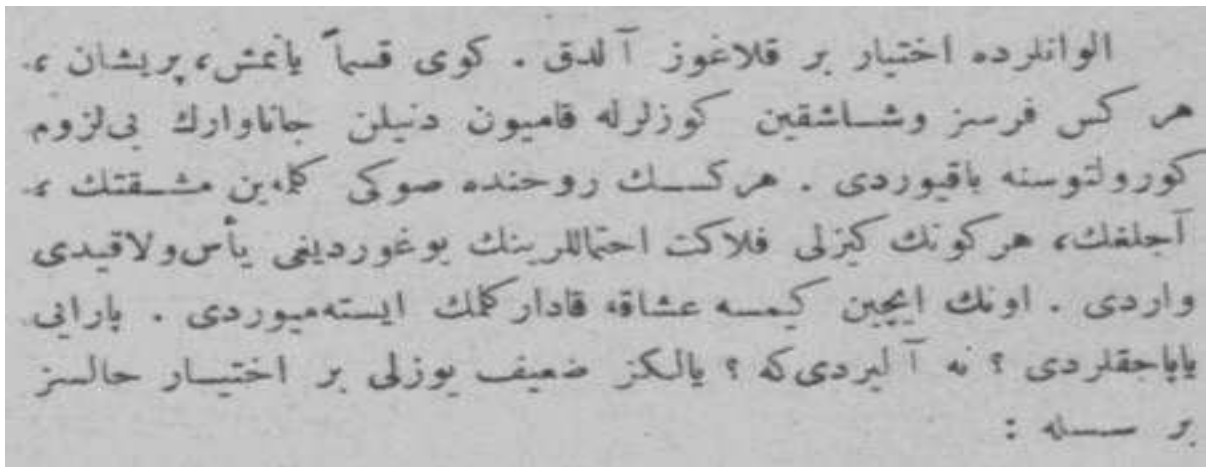
“Himmet Çocuk” Hikâyesinin Arap Alfabesinden Latin Harflerine Aktarılması Ve B1-B2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi

Görsel 1

HİMMET ÇOCUK

Görsel 2

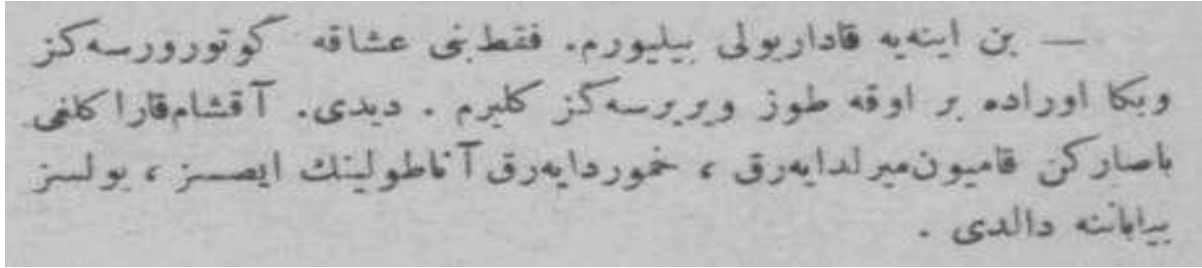

Elvanlar'da ihtiyar bir klaşuz aldık. Köy kısmen yanmış, perişan, herkes fersiz ve şaşkın gözlerle kamyon denilen canavarın bîluzûm gürültüsüne bakıyordu. Herkesin ruhunda sonu gelmeyen meşakkatin, açlığın, her günün gizli felâket ihtimallerinin yoğunluğu yeis ve lâkaydî vardı. Onun için kimse Uşak'a kadar gelmek istemiyordu.

Parayı yapacaklardı? Ne alırdı ki? Yalnız zayıf yüzlü bir ihtiyar halsiz bir sesle:

Elvanlar' da yanımıza yaşlı bir rehber aldık. Köy kısmen yanmış ve darmadağındı. Herkes kamyonu canavar gibi görüyor, çıkardığı yüksek sese durgun ve şaşkın gözlerle bakıyordu. Herkesin ruhunda zor günlerin, açlığın ve her an kötü bir olay yaşanma ihtimalinin üzüntüsü vardı. Bu nedenle kimse Uşak'a kadar gelmek istemedi. Parayı ne yapacaklardı? Ne alabilirdiler? Yalnız zayıf yüzlü bir ihtiyar halsiz bir sesle:

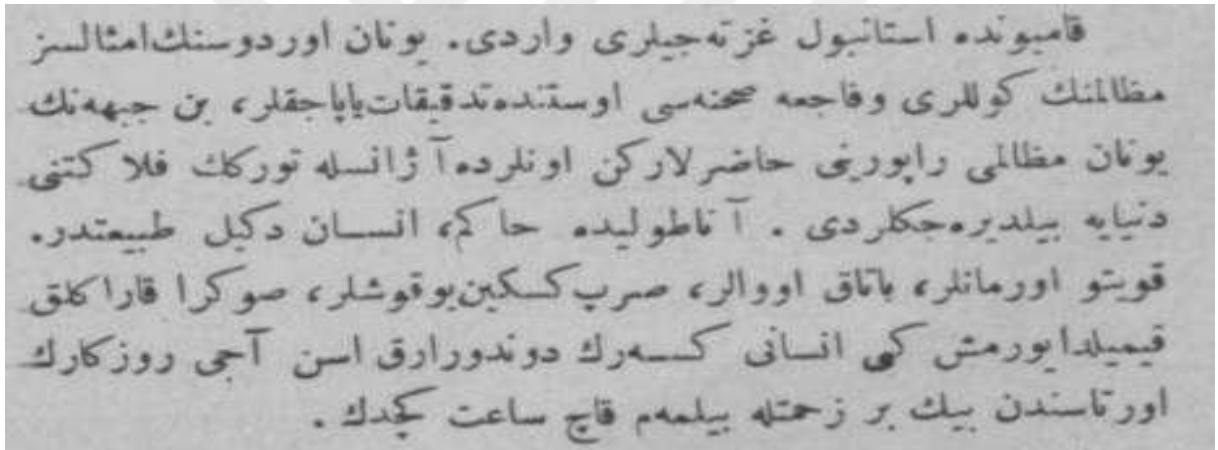
Görsel 3

Ben İney'e kadar yolu biliyorum. Fakat beni Uşak'a götürürseniz ve bana orada bir okka tuz verirseniz gelirim. Dedi. Akşam karanlığı basarken kamyon mırıldayarak, homurdayarak Anadolu'nun ıssız, yolsuz beyabanına daldı.

İnay'a kadar yolu biliyorum. Beni Uşak'a götürürseniz ve bana 1 kg tuz verirseniz gelirim, dedi. Kamyon gürlütülü sesler çıkartarak ıssız ve yolsuz Anadolu'ya doğru hareket etti.

Görsel 4

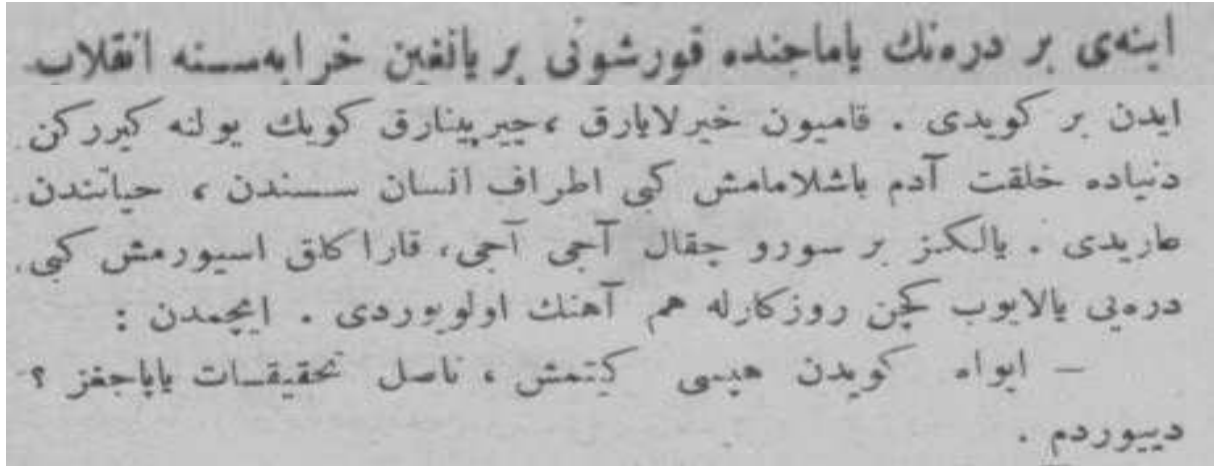

Kamyonda İstanbul gazetecileri vardı. Yunan ordusunun emsalsiz mezaliminin külleri ve facia sahnesi üstünde tedkikat yapacaklar, ben cephenin Yunan mezâlimi raporunu hazırlarken onlar da ajansla Türk'ün felâketini dünyaya bildireceklerdi. Anadolu'da hâkim, insan değil tabiattır. Kuytu ormanlar, bataklık ovalar, sarp keskin yokuşlar, sonra karanlık kımıldıyormuş gibi insanı keserek dondurarak esen âcı rüzgârın ortâsından bin bir zahmetle bilmem kaç saat geçtik.

Kamyon' da İstanbul' un gazetecileri vardı. Düşman ordusunun; girdiği topraklarda yaptığı eşi benzeri olmayan eziyetleri araştırıp, savaşın yapıldığı alanları inceleyecekler. Ben cephede düşman ordusunun yaptığı eşi benzeri olmayan eziyetlerin raporunu yazacağım. Gazeteciler

de Anadolu insanının yaşadığı felaketi ajansla dünyaya anlatacaklar. Anadolu'da güçlü olan insan değil, doğadır. Kuytu ormanlar, bataklık ovalar, dik yokuşlar ve insanın canını acıtacak kadar soğuk esen rüzgârın ortasında bin bir zahmetle saatlerce gittik.

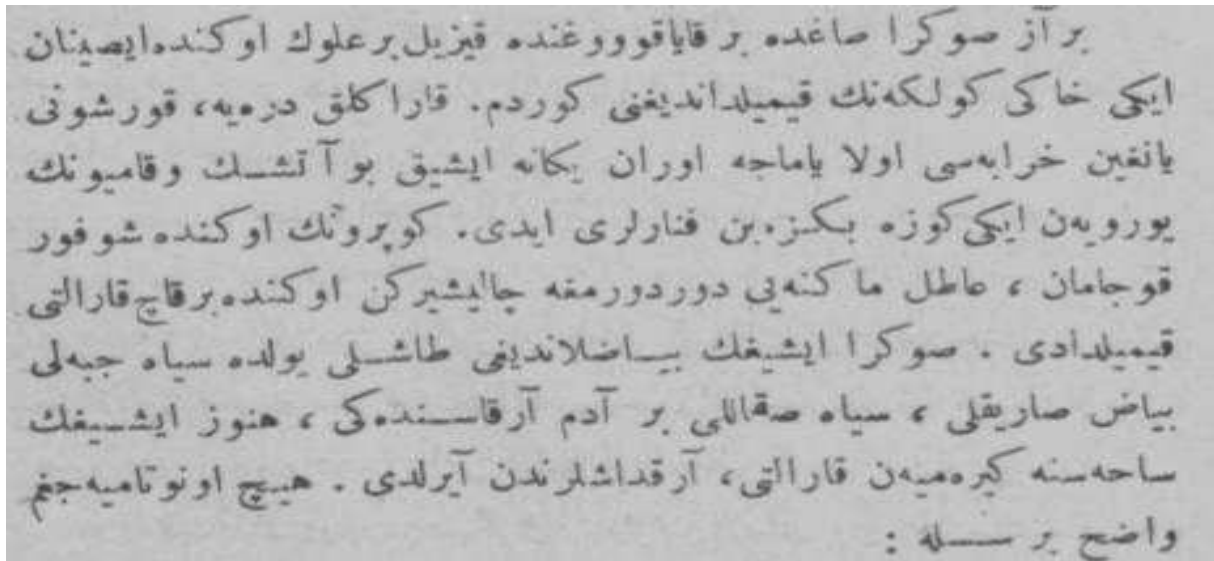
Görsel 5

İney bir derenin yamacında kurşunî bir yangın harabesine inkılâb eden bir köydü. Kamyon hırlayarak, çırpınarak köyün yoluna girerken dünyada hilkat Âdem başlamamış gibi etraf insan sesinden, hayatından ârîydi. Yalnız bir sürü çakal acı acı karanlık esiyormuş gibi dereyi yalayıp geçen rüzgârla hem âhenk uluyordu. İçimden: Eyvah köyden hepsi gitmiş, nasıl tahkikat yapacağız? Diyordum

İnay bir derenin yanında, kurşuni renkte yangın sonrası yıkılmış bir köydü. Kamyon yüksek sesle ve zorlanarak köyün yoluna girdi. Sanki insan dünyaya gelmemiş gibi etraf insana dair bir ses gelmiyordu. Sadece bir sürü çakal rüzgârın sesiyle birlikte acı acı uluyordu. İçimden: Köyden herkes gitmiş. Nasıl inceleme yapacağız, dedim.

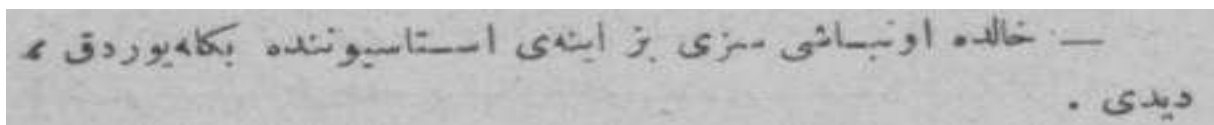
Görsel 6

Birâz sonra sağda bir kaya kovuğunda kızıl bir alevin önünde ısınan iki hâki gölgenin kımıldandığını gördüm. Karanlık dereye, kurşunî yangın harabesi evvelâ yâmâcâ vuran yegâne ışık bu âteşin ve kamyonun yürüyen iki göze benzeyen fenerleriydi. Köprünün önünde şoför kocaman, âtil makineyi durdurmağa çalışırken önünde birkaç karaltı kımıldadı. Sonra ışığın beyazlandığı taşlı yolda siyah cübbeli beyaz sarıklı, siyah sakallı bir adam, arkasındaki henüz ışığın sahasına giremiyen karaltı, arkadaşlarından ayrıldı. Hiç unutamıyacağım vâzih bir sesle:

Biraz sonra sağda bir kaya kovuğunda ateşin önünde ısınan iki haki gölgenin kıpırdadığını gördüm. Karanlık dereye ve kurşuni renkte, yangından sonra yıkılmış köye yansıyan ışık, bu ateş ve yürüyen iki göze benzeyen kamyonun farlarıydı. Şoför; kocaman, işe yaramayan kamyonu köprünün önünde durdurmaya çalışıyordu. Kamyonun önünde birkaç gölge kımıldadı. Sonra arabanın ışığının aydınlattığı taşlı yolda siyah cübbeli, beyaz sarıklı, siyah sakallı bir adam, karanlıkta kalan arkadaşlarından ayrıldı. Hiç unutamayacağım açık bir sesle:

Görsel 7

Hâlîde onbaşı sizi biz İney istasyonunda bekliyorduk, dedi.

Halide Onbaşı, biz sizi İnay İstasyonu'nda bekledik, dedi.

Görsel 8

Geleceğimizi nereden biliyordunuz?

Geleceğimizi nasıl bildiniz?

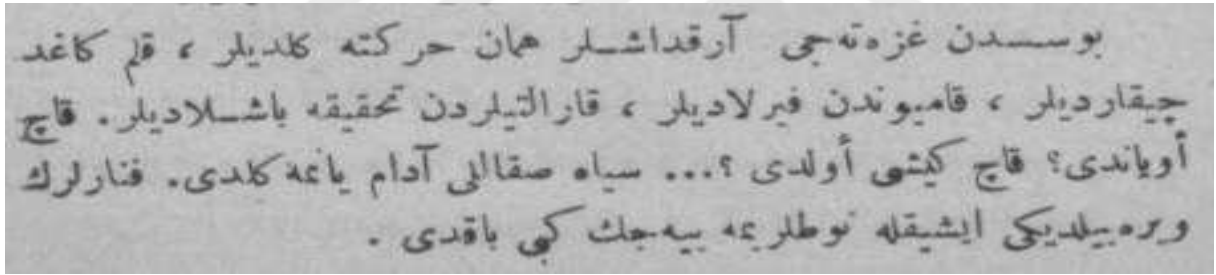
Görsel 9

İstasyonda biliyorlar. Tahkik heyeti gelecek dediler.

İstasyondakiler biliyor. Soruşturma kurulu gelecek, dediler.

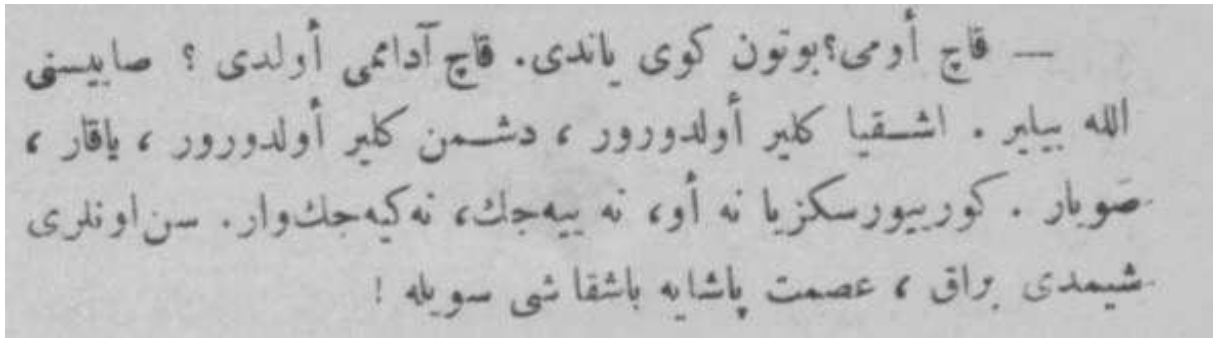
Görsel 10

Bu sesden gazeteci arkadaşlar hemen harekete geldiler, kalem kağıt çıkardılar, kamyondan fırladılar, karaltılardan tahkike başladılar. Kaç ev yandı? Kaç kişi öldü?... Siyah sakallı adam yanıma geldi. Fenerlerin verebildiği ışıkla notlarıma yiyecek gibi baktı.

Sesi duyan gazeteci arkadaşlar hemen kâğıt, kalem çıkardılar. Kamyondan indiler. Belli belirsiz görünen insanlara sorular sormaya başladılar. Kaç ev yandı? Kaç kişi öldü?. Siyah sakallı adam yanıma geldi. Fenerlerin verebildiği ışıkla notlarıma yiyecek gibi baktı.

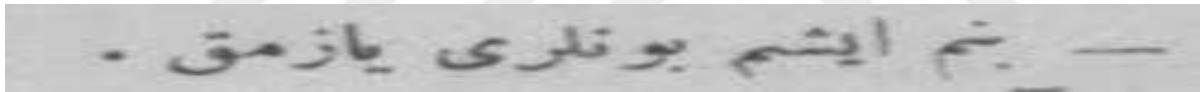
Görsel 11

Kaç ev mi? Bütün köy yandı. Kaç adam mı öldü? Sayısını Allah bilir. Eşkîya gelir öldürür, düşman gelir öldürür, yakar, soyar. Görüyorsunuz ya ne ev, ne yiyecek, ne giyecek var. Sen onları şimdi bırak, İsmet Paşa'ya başka şey söyle!

Kaç ev mi? Bütün köy yandı. Kaç adam mı öldü? Sayısını Allah bilir. Eşkîya gelir öldürür, düşman gelir öldürür, yakar, soyar. Görüyorsunuz ya ne ev, ne yiyecek, ne giyecek var. Sen onları değil, İsmet Paşa'ya başka şey söyle!

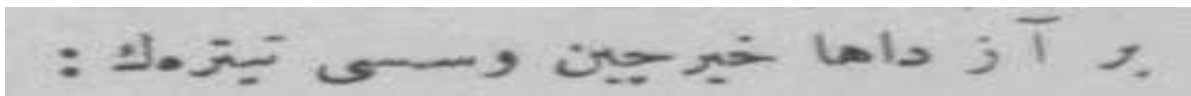
Görsel 12

Benim işim bunları yazmak.

Benim görevim bunları yazmak.

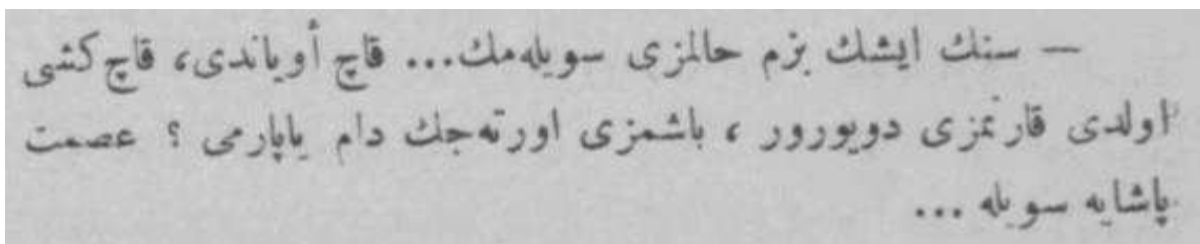
Görsel 13

Biraz daha hırçın ve sesi titrek:

Biraz daha öfkeli ve titrek bir sesle:

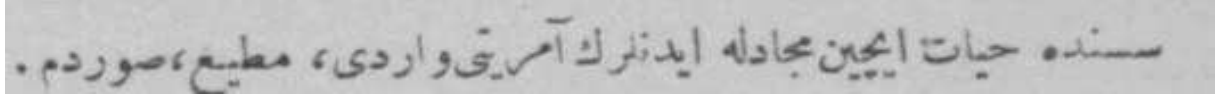
Görsel 14

Senin için bizim hâlimizi söylemek... Kaç ev yandı, kaç kişi öldü karnımızı doyurur, başımızı örtecek dam yapar mı? İsmet Paşa'ya söyle...

Senin görevin bizim içinde bulunduğumuz durumu söylemek. Kaç ev yandı, kaç kişi öldü bunları söylemen karnımızı doyurur mu? Bize kalacak yer sağlar mı? İsmet Paşa'ya söyle...

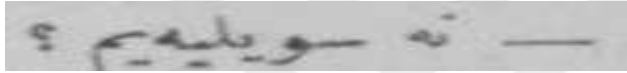
Görsel 15

Sesinde hayat için mücadele edenlerin âmiriyyeti vardı, mutîa sordum.

Sesinde hayat için mücadele edenlerin emir verir hali vardı. Boyun eğerek sordum:

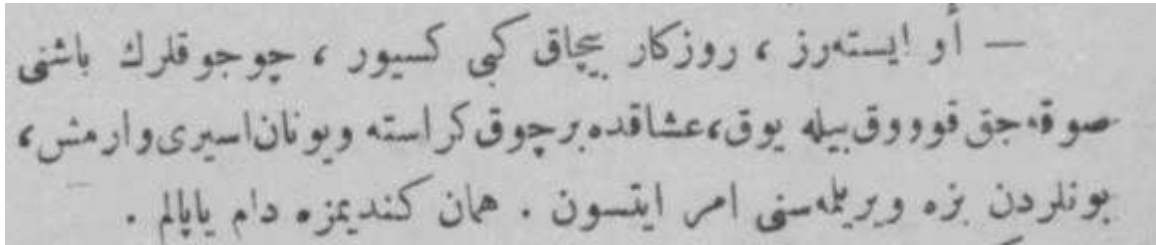
Görsel 16

Ne söyleyeyim?

Ne söyleyeyim?

Görsel 17

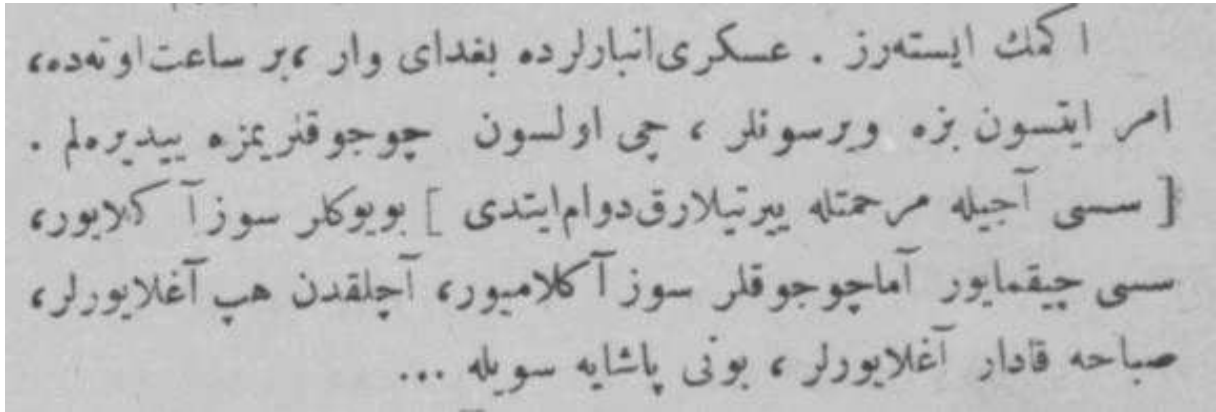
Ev isteriz, rüzgâr bıçak gibi kesiyor, çocukların başını sokacak kovuk bile yok,

Uşak'da birçok kereste ve Yunan esiri varmış, bunlardan bize verilmesini emir etsin.

Hemen kendimize dam yapalım.

Ev istiyoruz. Rüzgâr bıçak gibi kesiyor. Çocukların başını sokacak kovuk bile yok. Uşak'da birçok kereste ve düşman esiri varmış. Bunlardan bize verilmesini emretsin. Hemen kendimize dam yapalım. Çünkü dam yapacağımız ne kerestemiz ne de damı yapabilecek genç ve güçlü erkeğimiz var.

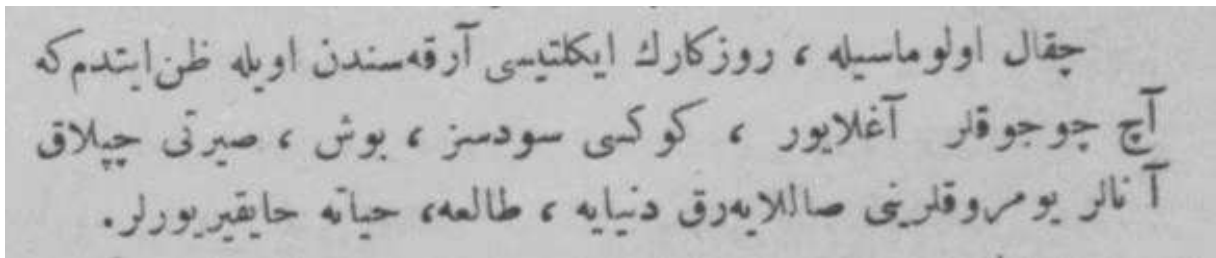
Görsel 18

Ekmek isteriz, askerî ambarlarda buğday var, bir saat ötede, emir etsin bize versinler, çığ olsun çocuklarımıza yedirelim. [Sesi acıyla merhametle yırtılarak devam etti] Büyükler söz anlıyor, sesi çıkmıyor ama çocuklar söz anlamıyor, açlıktan hep ağlıyorlar, sabaha kadar ağlıyorlar, bunu Paşa'ya söyle...

Ekmek istiyoruz. Askeri ambarda buğday var. Bir saat ötede. Emretsin bize buğday versinler. Çığ olsun çocuklarımıza yedirelim. [Üzüntüsü daha da artmış, sesi titreyerek konuşmaya devam etti] Büyükler söz anlıyor. Bir şey söylemiyorlar ama çocuklar söz anlamıyor. Açlıktan hep ağlıyorlar, sabaha kadar ağlıyorlar. Paşa'ya bunları söyle...

Görsel 19

Çakal ulumasıyla, rüzgârın iniltisi arkasından öyle zannettim ki aç çocuklar ağlıyor, göksü südsüz, baş, sırtı çıplak analar yumruklarını sallayarak dünyaya, talihe, hayata, haykırıyorlar.

Çakal uluyup, rüzgâr inleyince; aç çocuklar ağlıyor, göğsü sütsüz, sırtı başı çıplak anneler yumruklarını sallayarak dünyaya, talihe, hayata, haykırıyorlar sandım.

Görsel 20

— یازدم ، دیدم . شیمدی بزه عشاقه قادار بر قلاووز ویریکنز .

Yazdım, dedim. Şimdi bize Uşak'a kadar bir kılavuz veriniz.

Yazdım, dedim. Şimdi bize Uşak'a kadar bir rehber veriniz.

Görsel 21

هرکس بر بریله قونوشدی ؛ بر آز مشورت ایتدی ، سوکرا

Herkes birbiriyle konuştu; biraz meşveret etti, sonra

Herkes birbiriyle konuştu. Birbirlerine fikirlerini söylediler. Sonra:

Görsel 22

— شو چوجق سزی شو سایه چیقارسون! دیدیلر .

Şu çocuk sizi şoseye çıkarsın! Dediler.

Şu çocuk sizi şoseye çıkarsın, dediler.

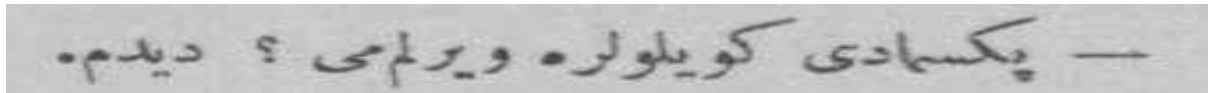
Görsel 23

قوجامان قورد دریسی غوجوق، قالین چیزمه لر، یوک باشلق آرتیق
ایصیتما یور ، باقیوردی . بوتون کون ییمک ییمه مشدک . یا نمزده احتیاطاً
آلنمش یارم چوال پکسماد واردی که اوده داها زیاده یا نمزده کی شو فورله
قامیونده کی ایکی محافظ عسکره هانددی . فقط نه اونار ، نه آرقداش لر
بر آز اول آچلقدن شکایت ایتدکلری حالده ییمک آرزوسندن بر کناهمش
کبی بحث ایتمه یورلردی . یالکنز یا نمزده ما کنه یی دوز لتمکله مشغول کورونه ن
تفر شو فورک بر شی سویله دن ایچنی یاقان بر آرزوسی قلبمه کچدی ،
یواشجه :

Kocaman kurt derisi gocuk, kalın çizmeler, yün başlık artık ısıtmıyor, yakıyordu. Bütün gün yemek yememiştik. Yanımızda ihtiyaten alınmış yarım çuval peksimet vardı ki o da daha ziyade yanımdaki şoförle kamyondaki iki muhafız askere aitti. Fakat ne onlar, ne arkadaşlar, biraz evvel açlıktan şikâyet ettikleri halde yemek arzusundan bir günahmış gibi bahsetmiyorlardı. Yalnız makineyi düzeltmekle meşgul görünen nefer şoförün bir şey söylemeden içini yakan bir arzusu kalbime geçti, yavaşça;

Kocaman kurt derisi gocuk, kalın çizmeler, yün başlık sanki bizi ısıtmadı, adeta yaktı. Bütün gün yemek yemedik. Yanımızda, gerekli olur düşüncesiyle alınmış yarım çuval peksimet vardı. O da daha çok yanımdaki şoförle kamyondaki iki muhafız askere aitti. Fakat ne onlar, ne gazeteci arkadaşlar, az önce açlıktan şikâyet ettikleri halde şimdi yemek yeme isteği hakkında bir suçmuş gibi konuşmadılar. Kamyonu düzeltmekle meşgul görünen asker şoförün bana bir şey söylemediği halde içini yakan isteğini anladım. Yavaşça;

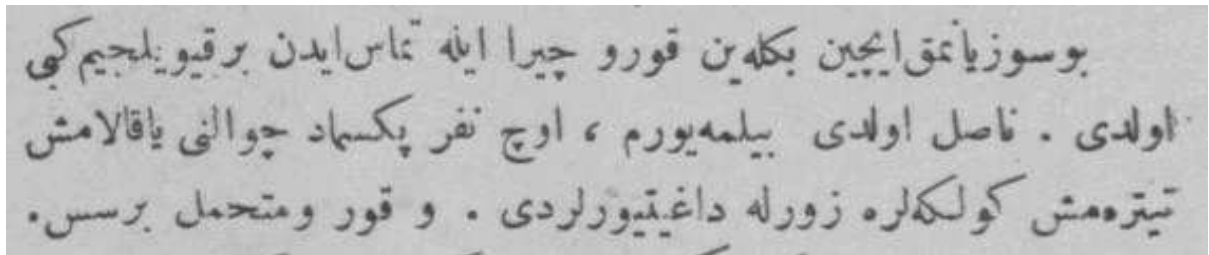
Görsel 24

Peksimedi köylülere verelim mi? Dedim.

Peksimeti köylülere verelim mi, dedim.

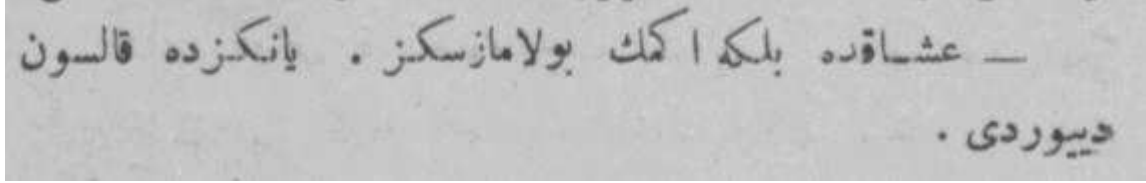
Görsel 25

Bu söz yanmak için bekleyen kuru çıra ile temas eden bir kıvılcım gibi oldu. Nasıl oldu bilmiyorum, üç nefer peksimed çuvalını yakalamış titremiş gölgelere zorla dağıtıyorlardı. Vakur ve mütehammil bir ses:

Bu söz yanmak için bekleyen kuru çıra ile temas eden bir kıvılcım gibi oldu. Nasıl oldu bilmiyorum, üç asker peksimet çuvalını yakalamış karanlıkta görünmeyen insanlara zorla dağıtıyorlardı. Ciddi ve acılar karşısında dayanıklı bir ses:

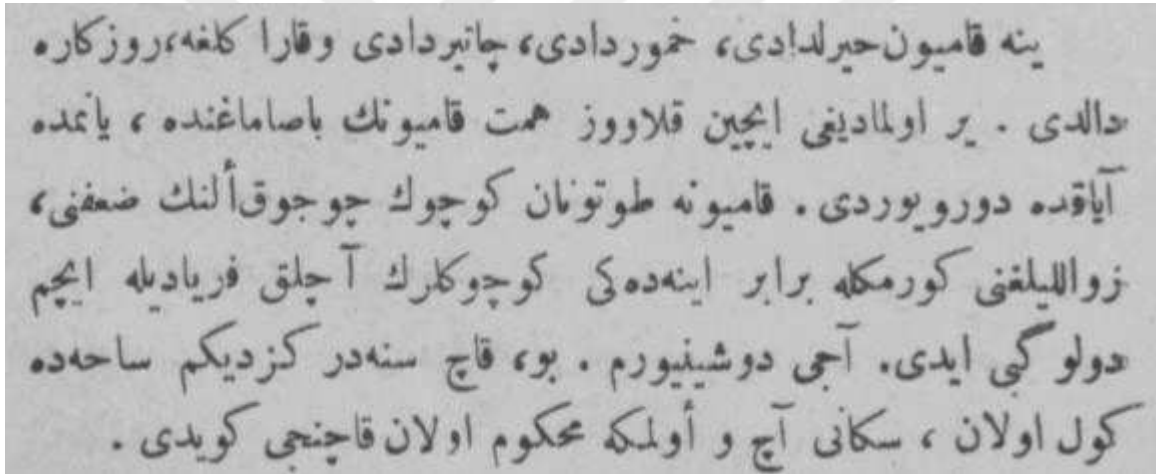
Görsel 26

Uşak'da belki ekmek bulamazsınız. Yanınızda kalsın diyordu.

Uşak' da belki ekmek bulamazsınız. Yanınızda kalsın dedi.

Görsel 27

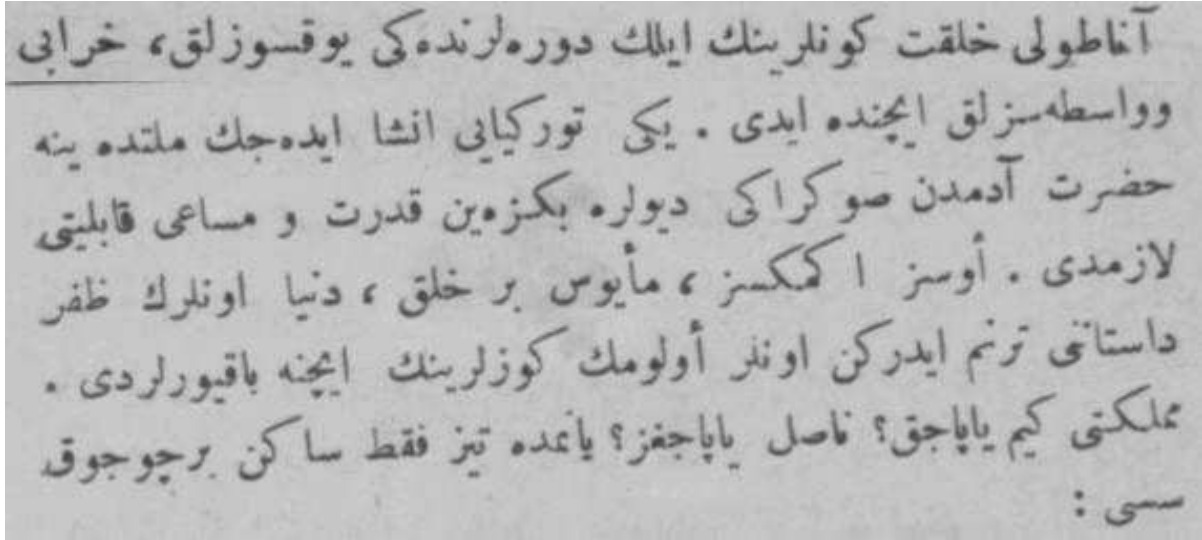

Yine kamyon hırıldadı, homurdadı, patırdadı ve karanlığa rüzgâra daldı. Yer olmadığı için klavuz Himmet kamyonun basamağında yanımda ayakta duruyordu. Kamyona tutunan küçük çocuk elinin za'fını, zavallılığını görmekte beraber İnay'daki küçüklerin açlık feryadıyla içim dolu gibiydi. Acı düşünüyordum. Bu, kaç senedir gezdiğim sâhada kül olan, sükkân aç ve ölmene mahkûm olan kaçınca köydü.

Kamyon yine aynı gürültüyle karanlık ve rüzgârlı gecede ilerlemeye başladı. Rehberimiz Himmet; yer olmadığı için, kamyonun basamağında, yanımda ayakta duruyordu. Kamyona tutunan küçük çocuk ellerine baktıkça bir çocuğun zayıflığını, güçsüzlüğünü, acınacak kadar

kötü olduğunu gördüm. İney'daki çocuklar aklıma geldi. Bu çocukların açlık çılgılığını kalbimde hissettim. Acı içinde düşündüm. Yıllardır savaşın yapıldığı yerleri gezerim. Bu gördüğüm, savaş meydanlarında yanıp kül olan, açlıktan ölmeye mahkûm insanların olduğu kaçınıcı köydü.

Görsel 28

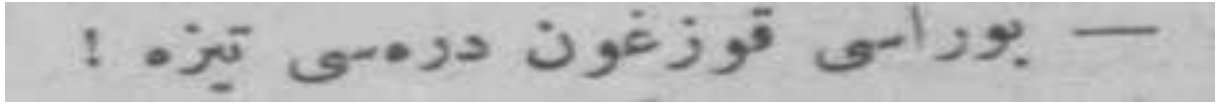

Anadolu hilkat günlerinin ilk devrelerindeki yoksuzluk harabi ve vasıtasızlık içinde idi. Yeni Türkiye'yi inşa edecek millette yine Hazreti Âdem'den sonraki devlere benzeyen kudret ve mesai kabiliyeti lâzımdı. Evsiz ekmeksiz, me'yus bir halk dünya onların zafer destanını terennüm ederken onlar ölümün gözlerinin içine bakıyorlardı.

Memleketi kim yapacak? Nasıl yapacağız? Yanımda tiz fakat sakin bir çocuk sesi:

Anadolu, yaratılış günlerinin ilk devrelerindeki hiçbir şeyin olmadığı, yıkıntı içindeydi. Yeni Türkiye'yi kuracak bu millette devlere benzeyen güç ve çalışma yeteneği gerekiyordu. Evsiz ekmeksiz, ümidi kesilmiş bir halk... Dünya onların zafer destanını anlatırken onlar burada ölümün gözlerinin içine bakıyorlardı. Devleti kim kuracak? Nasıl kuracağız?.. Yanımda tiz fakat sakin bir çocuk sesi:

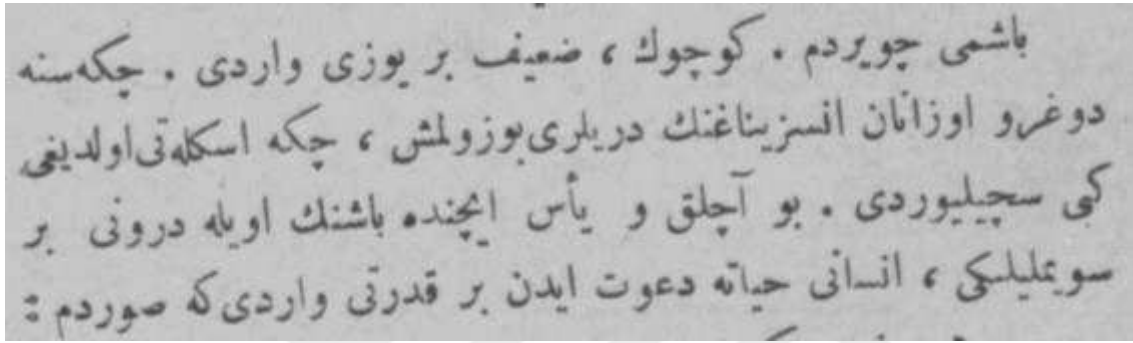
Görsel 29

Burası Kuzgun Deresi teyze!

Burası Kuzgun Deresi teyze!

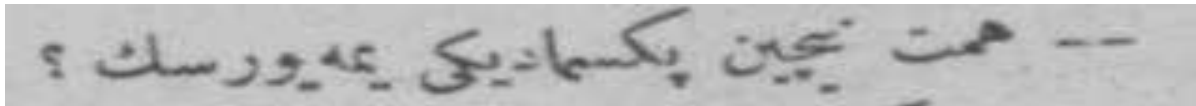
Görsel 30

Başımı çevirdim. Küçük, zayıf bir yüzü vardı. Çenesine doğru uzanan ensiz yanağının derileri büzülmüş, çene iskeleti olduğu gibi seçiliyordu. Bu açlık ve yeis içinde başının öyle derunî bir sevimliliği, insanı hayata davet eden bir kudreti vardı ki sordum:

Başımı çevirdim. Küçük, zayıf bir yüzü vardı. Çenesine doğru uzanan dar yanağının derileri büzülmüş, çene iskeleti olduğu gibi belliydi. Bu açlık ve umutsuzluk içinde başının o kadar içten bir sevimliliği vardı ki, etrafına insanı hayata bağlayan bir güç veriyordu. Sordum:

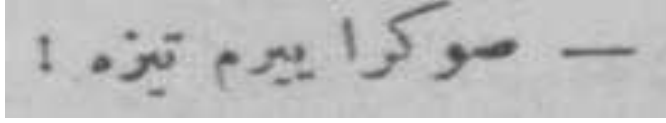
Görsel 31

Himmet niçin peksimedini yemiyorsun?

Himmet niçin peksimetini yemiyorsun?

Görsel 32

Sonra yerim teyze!

Daha sonra yerim teyze!

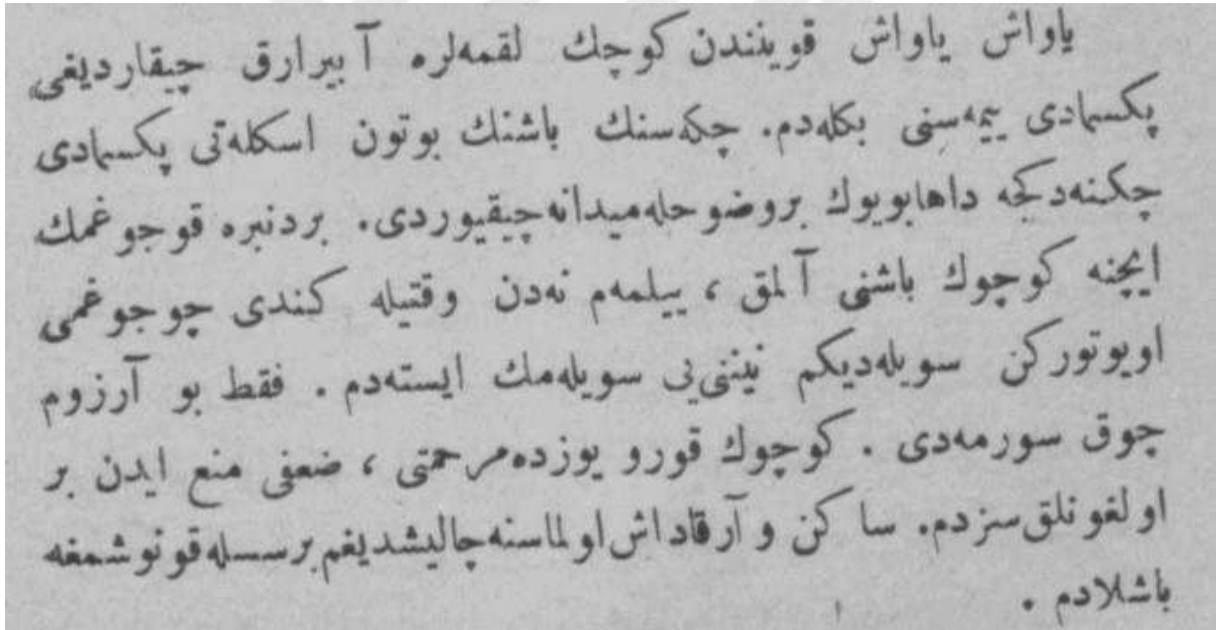
Görsel 33

Hele bir ye de sonra konuşalım.

Önce peksimetini ye, sonra konuşalım.

Görsel 34

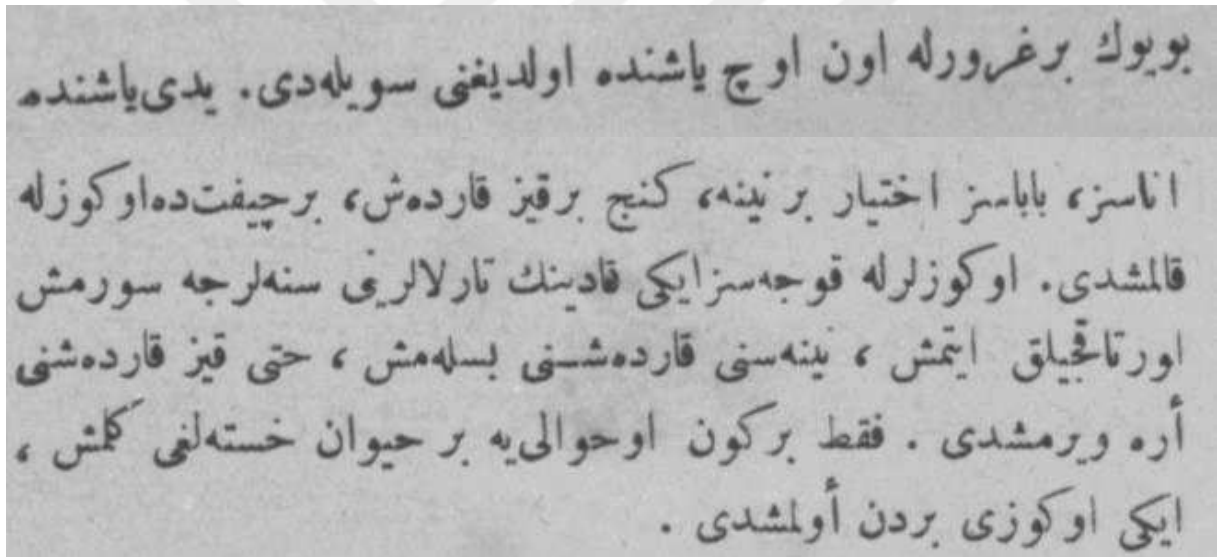

Yavaş yavaş koynundan küçük lokmaları ayırarak çıkardığı peksimeti yemesini bekledim. Çenesinin başının bütün iskeleti peksimeti çiğnedikçe daha büyük bir vuzûhla meydan çıkıyordu. Birdenbire gocuğumun içine küçük başını almak, bilmem neden vaktiyle kendi çocuğumu uyuturken söylediğim ninniyi söylemek istedim. Fakat bu arzum çok sürmedi. Küçük kuru yüzde merhameti, zaafı men'eden bir

olgunluk sezdim. Sâkin ve arkadaş olmasına çalıştığım bir sesle konuşmağa başladım.

Peksimeti koynunda küçük parçalara bölerek yavaş yavaş çıkarttı. Peksimeti yemesini bekledim. Çenesinin, başının bütün iskeleti peksimeti çiğnedikçe daha büyük bir açıklıkla ortaya çıktı. Birdenbire gocuğumun içine küçük başını almak, neden bilmiyorum, kendi çocuğumu uyuturken söylediğim ninniye söylemek istedim. Fakat bu isteğim çok sürmedi. Birden küçük kuru yüzünde acımaya, kuvvetsizliğe engel olan bir olgunluk sezdim. Sakin ve arkadaş olmasına çalıştığım bir sesle konuşmaya başladım.

Görsel 35

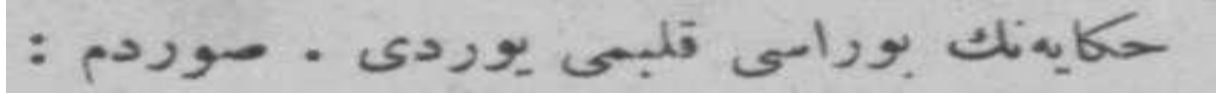

Büyük bir gururla on üç yaşında olduğunu söyledi. Yedi yaşında anasız, babasız ihtiyar bir nine, genç bir kız kardeş, bir çift de öküzle kalmıştı. Öküzlerle kocasız iki kadının tarlalarını senelerce sürmüş ortaklık etmiş, ninesini kardeşini beslemiş, hatta kız kardeşini ere vermişti. Fakat birgün o havâlîye bir hayvan hastalığı gelmiş, iki öküzü birden ölmüşdü.

Büyük bir gururla on üç yaşında olduğunu söyledi. Yedi yaşında annesiz, babasız ihtiyar bir nine, genç bir kız kardeş, bir çift de öküzle kalmıştı. Öküzlerle, kocasız iki kadının tarlalarını

yıllarca sürmüş. Onlarla ortaklık etmiş, ninesinin ve kardeşinin yiyeceğini, içeceğini sağlamış. Hatta kız kardeşini evlendirmiş. Fakat birgün o bölgeye bir hayvan hastalığı gelmiş, iki öküzü birden ölmüştü.

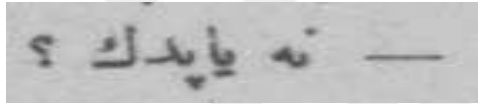
Görsel 36

Hikâyenin burası kalbimi burdu. Sordum:

Hikâyenin bu kısmı içimi sızlattı. Sordum:

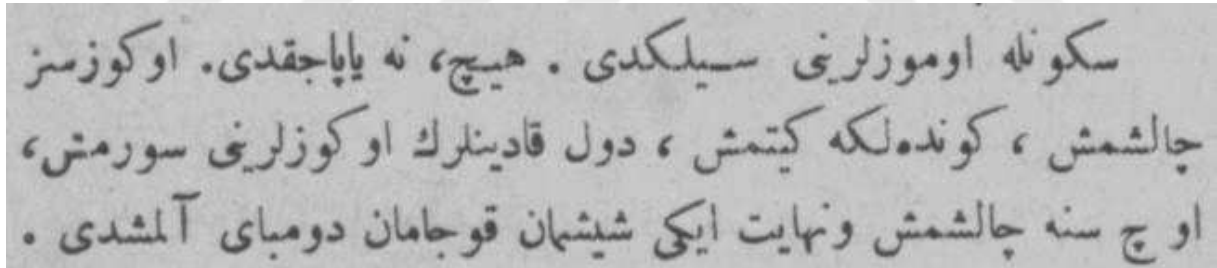
Görsel 37

Ne yaptın?

Ne yaptın?

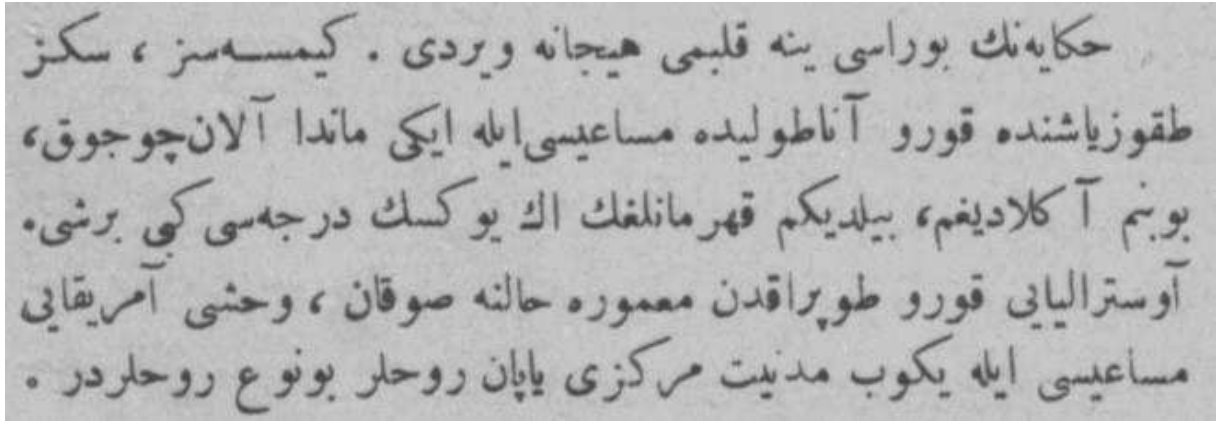
Görsel 38

Sükûnla omuzlarını silkti. Hiç, ne yapacaktı. Öküzsüz çalışmış, gündeliğe gitmiş, dul kadınların öküzlerini sürmüş, üç sene çalışmış ve nihayet iki şişman kocaman dombay almıştı.

Sessizce omuzlarını salladı. Hiç... Ne yapacaktı? Öküzsüz çalışmış, gündeliğe gitmiş, dul kadınların öküzlerini sürmüş. Üç sene çalışmış ve sonunda iki şişman kocaman manda almış.

Görsel 39

Hikâyenin burası yine kalbimi heyecana verdi. Kimsesiz, sekiz dokuz yaşında kuru Anadolu'da mesaisiyle iki manda alan çocuk, bu benim anladığım, bildiğim kahramanlığın en yüksek derecesi gibi bir şey. Avustralya'yı kuru topraktan ma'mûre haline sokan, vahşi Amerika'yı mesaisi ile yıkıp medeniyet merkezi yapan ruhlar bu nev' ruhlardır.

Hikâyenin burası beni yine heyecanlandırdı. Kimsesiz, sekiz dokuz yaşında kuru Anadolu'da çalışmasıyla iki tane manda alan çocuk, bu benim anladığım, bildiğim kahramanlığın en yüksek derecesi gibi bir şey. Avustralya'yı kuru topraktan yaşanılacak derecede güzelleştiren ve vahşi Amerika'yı yıkıp, çalışmasıyla medeniyet merkezi yapan ruhlar bu tür ruhlardır.

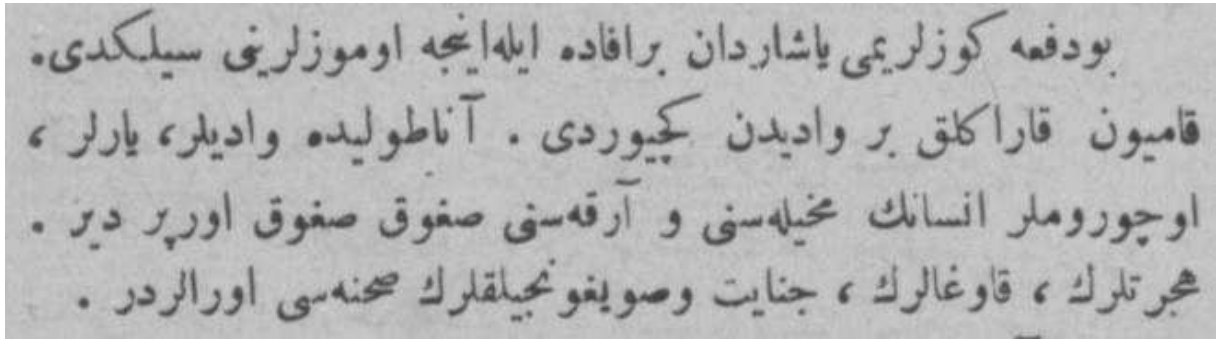
Görsel 40

Donbaylar duruyor mu?

Mandalar duruyor mu?

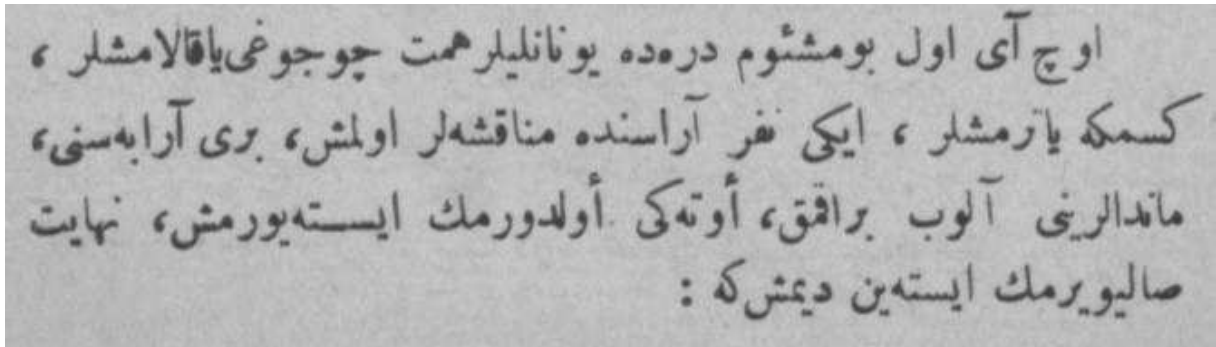
Görsel 41

Bu defa gözlerimi yaşartan bir ifade ile ince omuzlarını silkti. Kamyon karanlık bir vadiden geçiyordu. Anadolu'da vâdiler, yârlar, uçurumlar insanın muhayyilesini ve arkasını soğuk ürpertir. Hicretlerin, kavgaların, cinayet ve soygunculukların sahnesi oralardır.

Bu defa gözlerimi yaşartan bir ifade ile zayıf omuzlarını salladı. Kamyon karanlık bir vadiden geçiyordu. Anadolu'da vadiler, uçurumlar insanın hayal gücünü arttır ve korkudan içini ürpertir. Göçlerin, kavgaların, cinayet ve soygunların sahnesi bu vadiler, uçurumlardır.

Görsel 42

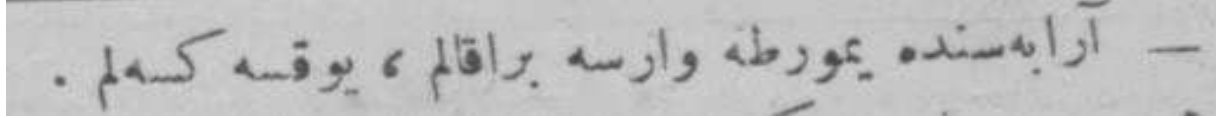

Üç ay evvel bu meş'ûm derede Yunanlılar Himmet çocuğu yakalamışlar, kesmeğe yatırmışlar, iki nefer arasında münâkaşalar olmuş, biri arabasını, mandalarını alıp bırakmak, öteki öldürmek istiyormuş, nihayet salıvermek isteyen demiş ki:

Üç ay evvel bu uğursuz derede düşmanlar Himmet çocuğu yakalamışlar, öldürmek istemişler. İki düşman askeri arasında tartışmalar olmuş. Düşman askerlerinden biri arabasını ve

mandalarını alıp onu serbest bırakmak, öteki ise öldürmek istiyormuş. Sonunda çocuğu özgür bırakmak isteyen demiş ki:

Görsel 43

Arabasında yumurta varsa bırakalım, yoksa keselim.

Arabasında yumurta varsa serbest bırakalım, yoksa öldürelim.

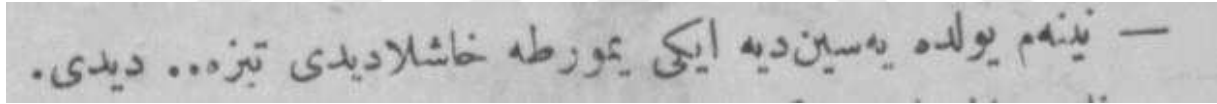
Görsel 44

Himmet çocuğun sakin sesi titreyerek:

Himmet çocuğun sakin sesi titreyerek:

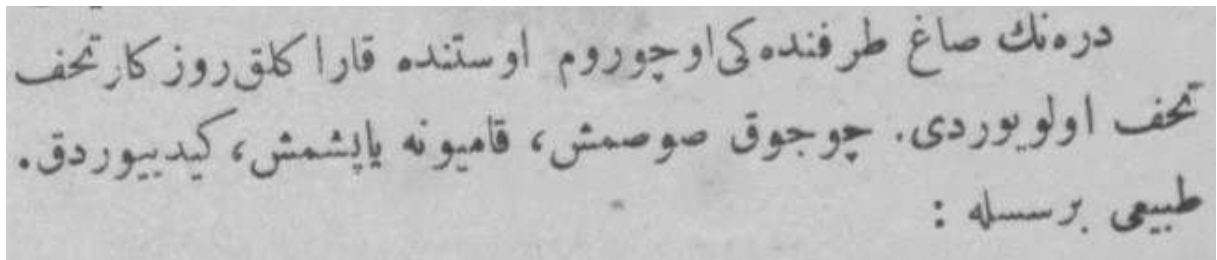
Görsel 45

Ninem yolda yesin diye iki yumurta haşladıydı teyze... Dedi.

Ninem yolda yerim diye iki tane yumurta haşlamıştı teyze, dedi.

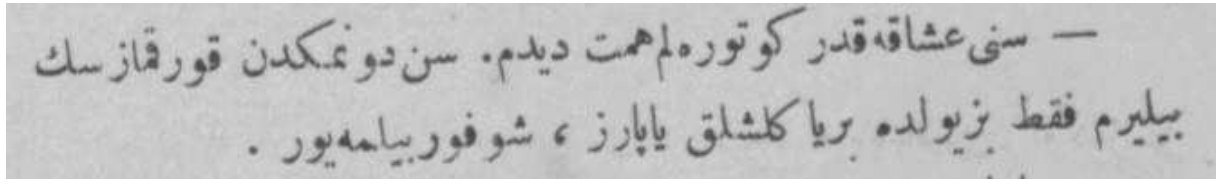
Görsel 46

Derenin sağ tarafındaki uçurum üstünde karanlık rüzgâr tuhaf tuhaf uluyordu. Çocuk susmuş, kamyona yapışmış, gidiyordu. Tabî bir sesle:

Derenin sağ tarafındaki uçurum üstünde, karanlık rüzgâr tuhaf tuhaf uludu. Çocuk sustu, kamyona sıkıca tutundu. Doğal bir sesle:

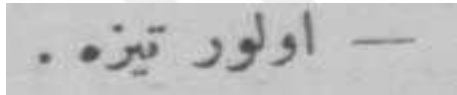
Görsel 47

Seni Uşak'a kadar götürelim Himmet dedim. Sen dönmekten korkmazsın bilirim fakat biz yolda bir yanlışlık yaparız, şoför bilmiyor.

Seni Uşak'a kadar götürelim Himmet, dedim. Sen dönmekten korkmazsın bilirim fakat biz yolda bir yanlışlık yaparız, şoför yolu bilmiyor.

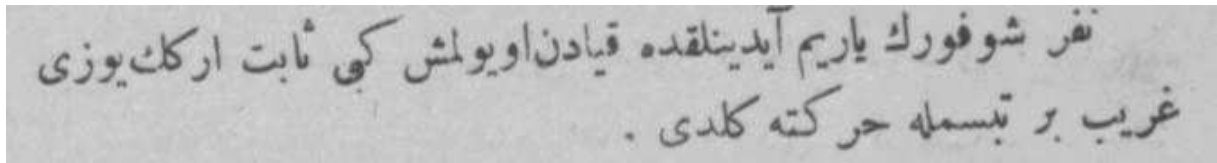
Görsel 48

Olur teyze.

Olur teyze.

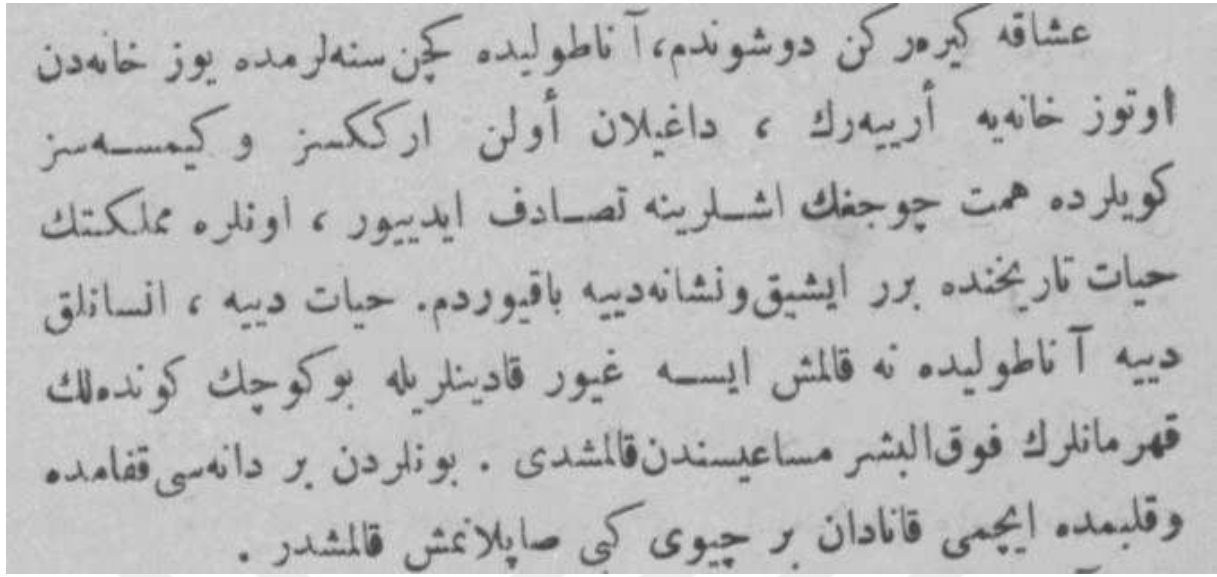
Görsel 49

Nefer şoförün yarım aydınlıkta kayadan oyulmuş gibi sabit erkek yüzü garib bir tebessümle harekete geldi.

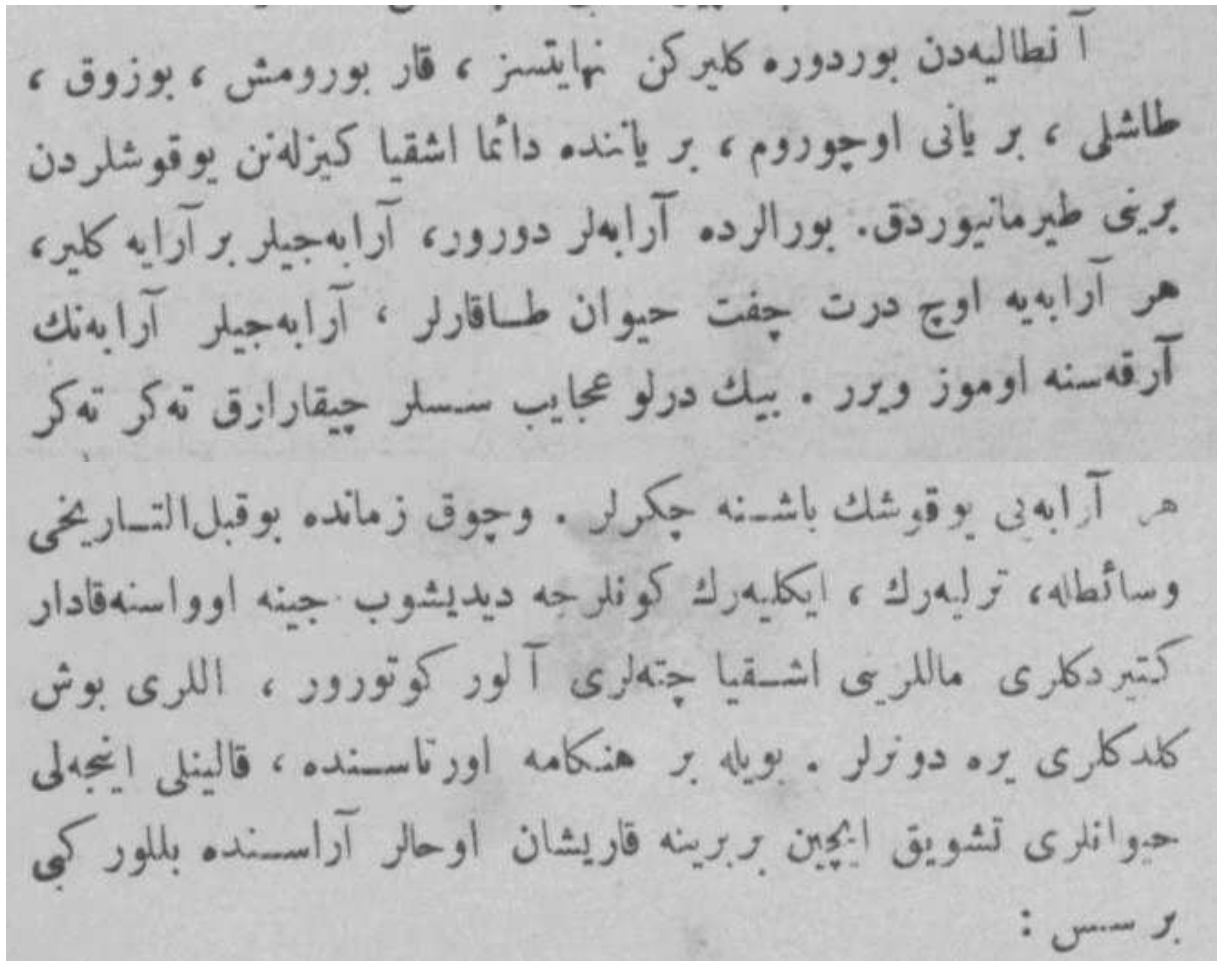
Asker şoförün, yarım aydınlıkta kayadan oyulmuş gibi duran hareketsiz görünen yüzü garip bir gülümsemeye hareket etti.

Görsel 50

Uşak'a girerken düşündüm, Anadolu'da geçen senelerimde yüz haneden otuz haneye eriyerek, dağılan, ölen erkeksiz ve kimsesiz köylerde Himmet çocuğun eşlerine tesâdüf ediyor, onlara memleketin hayat tarihinde birer ışık ve nişâne diye bakıyordum. Hayat diye insanlık diye Anadolu'da ne kalmış ise çalışkan, çaba gösteren gayûr kadınlarıyla bu küçük gündelik kahramanların fevk-al-beşer mesaîsinden kalmıştı. Bunlardan bir tanesi kafamda ve kalbimde içimi kanadan bir çivi gibi saplanmış kalmışdır.

Uşak'a girerken düşündüm, Anadolu'da geçen senelerimde yüz evden otuz eve eriyerek, dağılan, ölen; erkeksiz ve kimsesiz köylerde Himmet çocuğun eşlerine rastlıyordum. Onlara memleketin hayat tarihinde birer ışık ve iz diye bakıyorum. Hayat diye insanlık diye Anadolu'da ne kalmış ise çalışkan, çaba gösteren, tüm zorluklara göğüs geren kadınların ve bu küçük gündelik kahramanların insanüstü çalışmasının sonucunda kalmıştı. Bunlardan bir tanesi zihnimde ve kalbimde içimi kanatan bir çivi gibi saplanmış kalmıştır.

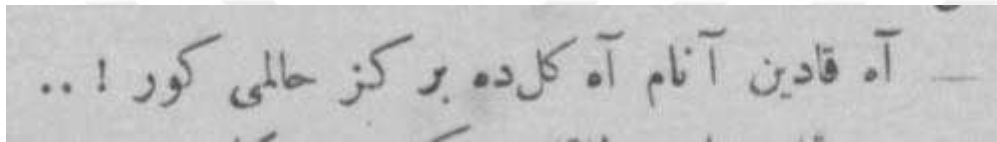

Antalya'dan Burdur'a gelirken nihayetsiz, kar bürümüş, bozuk, taşlı, bir yanı uçurum, bir yanında daima eşkıya gizlenen yokuşlardan birini tırmanıyorduk. Buralarda arabalar durur, arabacılar bir araya gelir her arabaya üç dört çift hayvan takarlar, arabacılar arabanın arkasına omuz verir. Bin türlü acayip sesler çıkararak teker teker her arabayı yokuşun başına çekerler ve çok zamanda tarih öncesi araçla terleyerek, inleyerek günlerce didişib Çine Ovası'na kadar getirdikleri eşyalarını eşkıya çeteleri alır götürür, elleri boş geldikleri yere dönerler. Böyle bir hengâme ortasında, kalınlı inceli hayvanları teşvik için birbirine karışan ohalar arasında billûr bir ses:

Antalya'dan Burdur'a gelirken her yanı kar bürümüş, bozuk, taşlı, bir yanı uçurum, bir yanında daima eşkıya gizlenen, bitip tükenmek bilmeyen yokuşlardan birini tırmanıyorduk.

Buralarda arabalar durur, arabacılar bir araya gelir her arabaya üç dört çift hayvan takarlar. Arabacılar arabanın arkasına omuz verir. Bin türlü acayip sesler çıkararak teker teker her arabayı yokuşun başına çekerler. Tarih öncesi zamandan kalma araçlarla terleyerek, inleyerek günlerce uğraşıp Çine Ovası'na kadar getirdikleri eşyalarını eşkıya çeteleri alır götürür. Elleri boş geldikleri yere dönerler. Böyle bir karışıklığın ortasında, hayvanların yürümelerini sağlamak için kalınlı inceli birbirine karışan “oha” sesleri arasında duru, temiz bir ses:

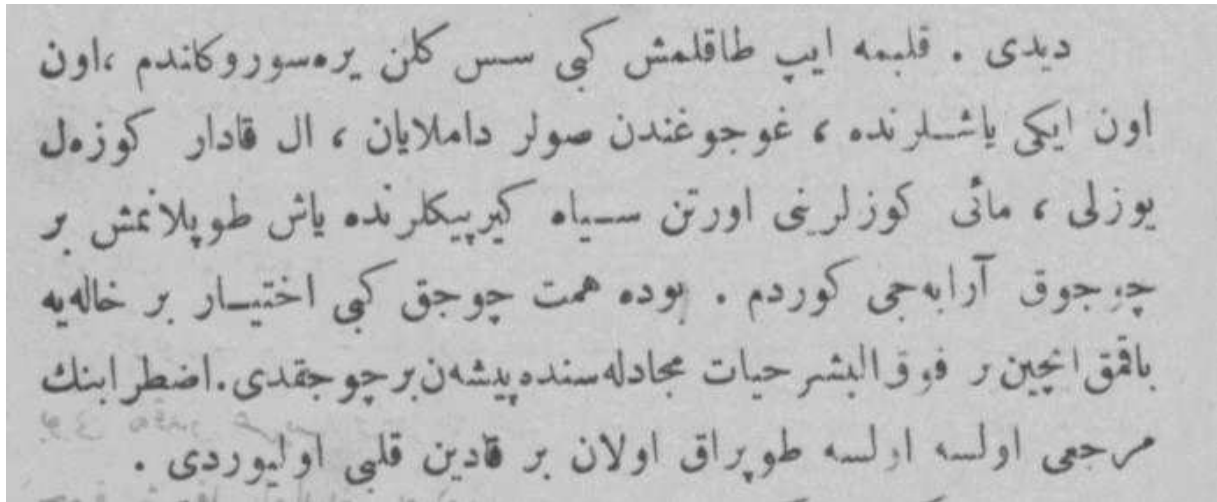
Görsel 52

Ah kadın anam ah gel de gör halimi gör!...

Ah kadın anam ah! Gel de gör ne durumda olduğumu. Gel de gör!..

Görsel 53

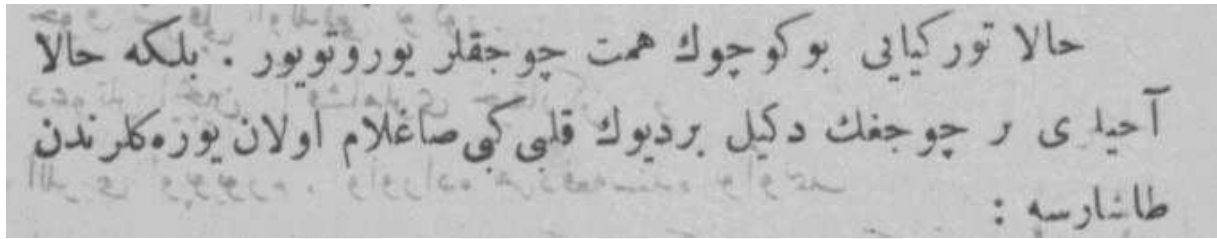

Dedi. Kalbime ip takılmış gibi ses gelen yere sürüklendim, on on iki yaşlarında, gocuğundan sular damlayan, el kadar güzel yüzlü, mai gözlerini örten siyah kirpiklerinde yaş toplanmış bir çocuk arabacı gördüm. Bu da Himmet çocuk gibi

ihhtiyar bir halaya bakmak için bir fevk-al-beſer hayat mücadelesinde piſen bir çocuktu. Izdırabımın merci’i olsa olsa toprak olan kadın kalbi oluyordu.

Dedi. Kalbime ip takılmış gibi ses gelen yere sürüklendim. On on iki yaſlarında, gocuğundan sular damlayan, el kadar güzel yüzlü, mavi gözlerini örten siyah kirpiklerinde yaſ toplanmış bir ocuk arabacı gördüm. Bu da Himmet ocuk gibi ihtiyar bir halaya bakmak için bir insanüstü hayat mücadelesi veren bir çocuktu. Acısını olsa olsa toprak olan kadın kalbine anlatmaya alıſıyordu.

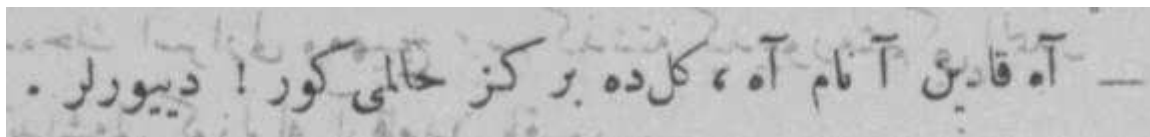
Görsel 54

Hâlâ Türkiye’yi bu küçük Himmet ocuklar yürütüyor. Belki hl acıları bir çocuğun değil bir devin kalbi gibi sağlam olan yüreklerinden taſarsa:

Œimdi de Türkiye’yi bu küçük Himmet ocuklar ayakta tutuyor. Acıları bir çocuğun değil, bir devin kalbi gibi sağlam olan yüreklerinden taſarsa:

Görsel 55

Ah kadın anam ah, gel de bir kez halimi gr! Diyorlar.

Ah kadın anam ah! Gel de gör ne durumda olduğumu. Gel de gr, der.

Etkinlikler

Okuma/dinleme öncesi etkinlikler

1) Dünya edebiyatında hangi yazarları tanıyorsunuz?

2) Dünya edebiyatında bildiğiniz hem asker hem gazeteci hem de yazar olan kadın edebiyatçı var mı?

3) Türk edebiyatından hangi yazarları biliyorsunuz?

4) Türk edebiyatında yer alan hangi kitapları okudunuz?

5) Hali Edip Adıvar'ın kim olduğunu biliyor musunuz?

6) Halide Edip Adıvar'ın hayatı hakkında bilgi almak için barkodu okutunuz ya da bağlantıyı açınız.

Görsel 56

<https://www.youtube.com/watch?v=r7A3t7xTRkQ>

1-5 arası etkinlikler, bireylerin dikkatini çekmeyi, ön bilgilerini harekete geçirmeyi hedefleyen; kişisel/ içsel zekâya yönelik soruları içermektedir.

6. etkinlik dinleme becerisini geliştirmek amacıyla doğal/ varoluşçu ve sözel/ dilsel zekâ alanına göre hazırlanmıştır. Metnin yazarına karşı ilgi uyandırmak ve yazar hakkında bilgi edinilmesini sağlamak için barkod oluşturma programıyla yazarın hayatını anlatan belgeye erişim sağlayan barkod oluşturulmuştur. Barkod dışında aynı medyaya erişim sağlanabilecek internet bağlantı adresi de eklenmiştir.

7) Halide Edip Adıvar'a ait kitapları işaretleyiniz.

Görsel 57

Dinleme ve okuma becerisi için hazırlanan 7.etkinlik mantıksal/matematikselsel ile görsel/uzamsal zekâ alanına hitap etmektedir. Etkinlikte izlenen videoda da yer alan Halide Edip Adıvar'a ait eserlerin bulunması istenmiştir. Görsellerde Türk edebiyatında önemli yere sahip yazarlar ve bu yazarlara ait eserlere de yer verilmiştir. Bu vesile ile okurlara Türk edebiyatında önemli yere sahip kitapların varlığı da hissettirmiştir. Yapılan bu etkinlik öğrencilerin izlediğini/ dinlediğini iyi yorumlayabilmesine olanak tanıyacaktır.

Okuma/dinleme sırası etkinlikler

Metni dinlemek için barkodu okutunuz yahut bağlantıyı açınız.

Görsel 58

<https://www.youtube.com/watch?v=QqAe7XAq1FE>

8) Metni okurken/dinlerken metinle ilgili soruları yanıtlayınız.

Görsel 59

Okuma/dinleme sırası etkinliği için metnin seslendirmesi tarafımdan yapılmış, videoya dönüştürülerek sosyal medyaya yüklenmiştir. Barkod sistemiyle yahut bağlantı yoluyla seslendirmeye erişim sağlanmıştır.

8. etkinlikte okuyucuların dikkatini yoğunlaştırmak amacıyla not olarak okuma/dinleme yapabilecekleri, olay örgüsünü çıkartacak şablon hazırlanmıştır. Etkinlik; dinleme, okuma, yazma beceri alanına yöneliktir. Sözel/ dilsel, mantıksal matematiksel zekâ alanlarını aktif kılacaktır.

Okuma/ dinleme sonrası etkinlikler

9) Metinde yer alan sözcükleri çapraz, düz veya yukarıdan aşağıya olacak şekilde bulunuz.

Görsel 60

PEKSİMET
ACAYİP
AJANS
AMBAR
BATAK
CEPHE
CÜBBE
EŞKIYA
FELAKET
GARİP

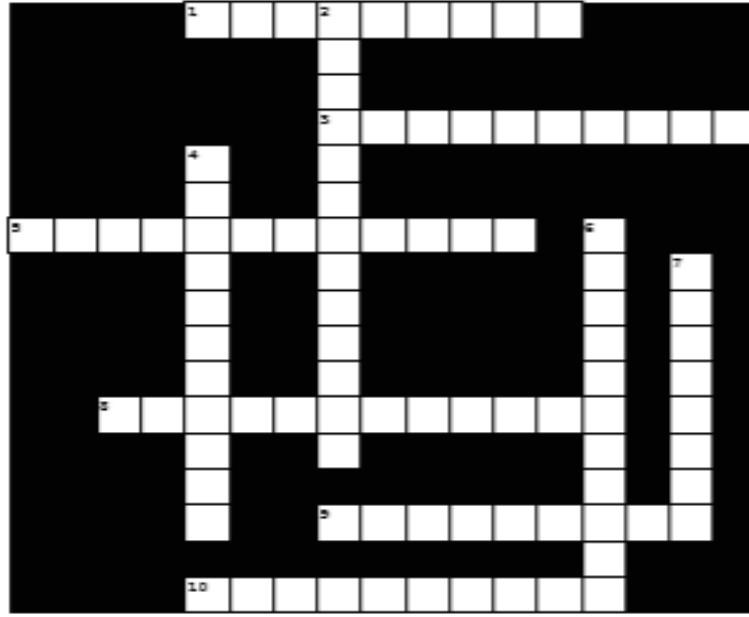
GOCUK
GÖÇ
GÜNDELİK
HAKİ
HALSİZ
İSSİZ
İHTİMAL
KERESTE
KOVUK
KURŞUNİ

KUYTU
MAHKUM
MUHAFİZ
MÜCADELE
NİNE
OVA
SARIK
SENE
SONSUZ
SÜRMEK

TALİH
TİZ
TOMRUK
UÇURUM
ÇIRA
ŞANS
ŞOSE

10) Metinden alınan söz grupları ile kalıplaşmış ifadeleri kare bulmacada yönergeler doğrultusunda bulunuz.

Görsel 61

1	Soldan Sağa
Bir şeyden
etkilenmek, duymak.	2	Yukarıdan Aşağıya
Laftan anlamak.
3	Çok dağınık ve
karışık,
darmadağınık,
tarumar.	4	Çok üzölmek.
5	Büyük zorluk.	6	Ölmek
8	Bir şeyin sürekliliğini
sağlamak.	7	Buyurmak, emir
vermek.
9	Bir kimse ile karşı
karşıya gelmek,
karşılaşmak, rast
gelmek, tesadüf
etmek.		
10	Omzuyla
dayanarak, destek
olmak.		

Okuma sonrası etkinlikler kişilerin söz varlığını geliştirmeye, metni daha iyi anlayıp analiz etmelerine yöneliktir.

9.etkinlikte metinde geçen kelimeleri işaretlemesi; 10. etkinlikte ise söz grupları ve kalıplaşmış ifadeleri yazması istenmiştir. İki bulmaca da armoredpenguin uygulamasında metnin içeriği dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kelime çalışmaları bireylerin sözel/ dilsel ve görsel/ uzamsal zekâlarını geliştirmeye ve okuma, yazma beceri alanına yöneliktir.

11) Kutulardaki cümleleri uygun görseller ile eşleştiriniz

Görsel 62

Bir kaya kovuğunda iki gölge görüldü.
İçlerinden bir tanesi bize doğru yaklaştı.

Kamyon vadiden geçerken insanın hayal gücü artıyor ve korkudan içi ürperiyordu.

Düşman askeri Himmet çocuğu iki yumurta
ve manda karşılığında serbest bıraktı.

İnsanın olmadığı kuytu ormanlarda kamyonla
saatlerce gittiler.

11. etkinlikte görsellerle metnin bölümleri arasında ilişki kurulması istenmiştir. Etkinlikte kullanılan görseller metnin içeriği dikkate alınarak tondoo uygulamasında

hazırlanmıştır. Etkinlik, sözel/ dilsel, mantıksal/ matematiksel, görsel/ uzamsal zekâ alanlarına ve okuma, yazma becerisine yöneliktir.

12) Çoktan seçmeli soruları yanıtlayınız

I. Yaşlı rehber İnay'a gitmek için ne istedi?

- a) Peksimet
- b) Kereste
- c) 1 kg tuz
- d) Para

II. İnay'a giderken kamyonda kimler vardı?

- a) Halide Edip ve gazeteciler
- b) Askerler
- c) Köylüler
- d) Esirler

III. İnay nasıl bir yerdir?

- a) Kuytu ormandadır
- b) Dağın başında, ağaçlar arasındadır.
- c) Derenin kenarında yanmış ve yıkılmıştır.
- d) Ovanın ortasında kurulmuş büyük bir köydür.

IV. Köylü İsmet Paşa'dan ne istemiştir?

- a) Tuz ve şeker
- b) Kömür ve odun
- c) Elbise ve ayakkabı
- d) Kereste ve buğday

V. Himmet kaç yaşındayken annesi ve babası ölmüştür?

- a) 7

b) 10

c) 9

d) 13

VI. Himmet'in yaşantısı nasıldır?

a) Her gün okula gider.

b) Ticaret yaparak para kazanır.

c) Bütün gün bahçede top oynar.

d) Başkalarının tarlasını sürerek ailesini geçindirir.

VII. Himmet'in öküzlerine ne oldu?

a) Kayboldular.

b) Hastalanıp öldüler.

c) Düşman askerleri aldı.

d) Onları yaşlı kadınlara sattı.

VIII. Himmet çocuk düşman askerlerinin elinden nasıl kurtuldu?

a) Kendi askeri gelince ellerinden kurtuldu.

b) Köylüler gelince düşman askeri kaçtı.

c) Düşman askerine iki yumurta verince onu bıraktılar.

d) Arabasını ve mandalarını verince gitmesine izin verdiler.

12 etkinlikte 8 tane çoktan seçmeli soruya yer verilmiştir. Etkinlik; sözel/ dilsel, mantıksal/ matematiksel zekâ alanlarına ve okuma becerisine yöneliktir. Soruların hazırlanmasında metnin kronolojik sıralaması esas alınmış; şıkların kısa, anlaşılır ve uzundan kısaya, kısıdan uzuna doğru sıralanmasına dikkat edilmiştir.

Görsel 63

13) Halide Edip Adıvar bu hikâyede hangi duyguları hissetmiştir?Yazınız.

14) Belirlemiş olduğunuz bu duygulardan en az bir tanesini kullanacağınız kısa bir hikâyeye de siz yazınız

13 ve 14. etkinlik daha çok yazma becerisine yöneliktir. Word Art programına Halide Edip Adıvar'ın fotoğrafı gömülmüş, metnin ana duygusunun çıkartılması istenmiştir. Yazma becerisine yönelik çalışmada okuyucunun duygudaşlık kurması hedeflendiği için kişilerarası/ sosyal, kişisel/ içsel zekâ alanı ön plana çıkartılmıştır.

15) Türk tarihinde savaş ve kahramanlık hikâyeleri edebiyatta yer aldığı gibi müzik dünyasında da kendisini göstermiştir. Dinlediğiniz “Çanakkale Türküsü” nün ezgisine uygun

Himmet Çocuk' u anlatan türkü sözü yazarak aynı ezgide seslendiriniz. Türküyü dinlemek için barkodu okutunuz ya da linki açınız.

Görsel 64

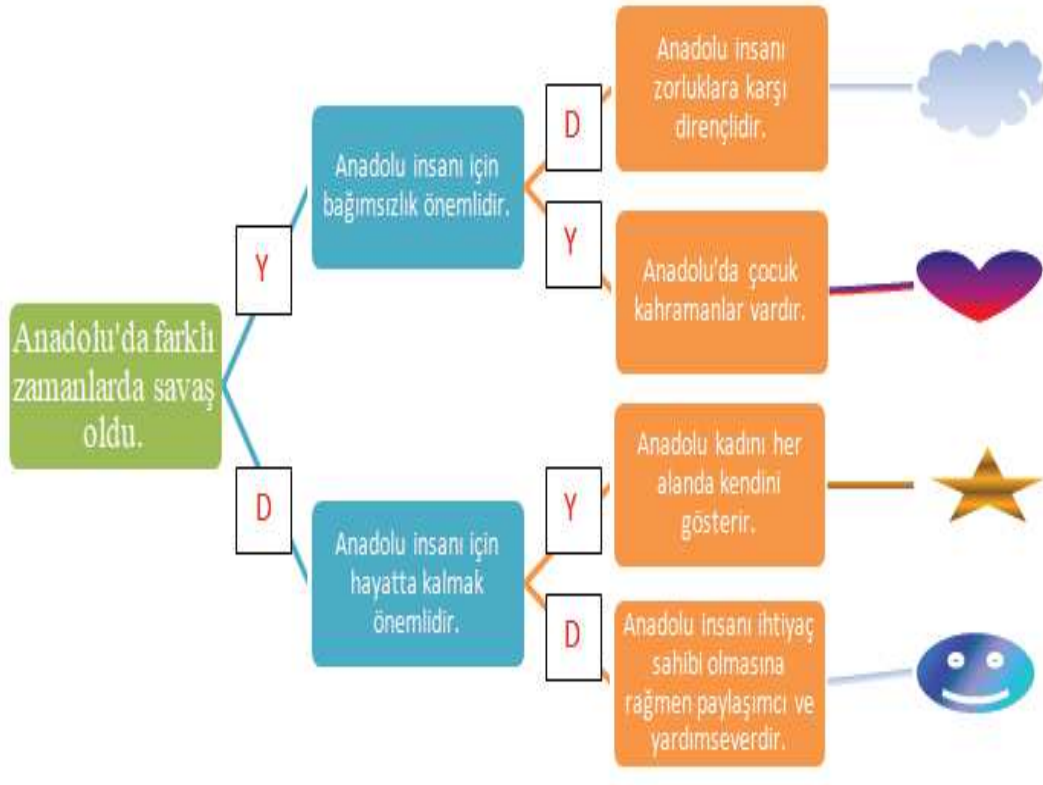

https://www.youtube.com/watch?v=IFKoiJ_NC_w

15 etkinlik yazma becerisine yönelik olsa da dinleme becerisini de içinde barındırmaktadır. Bu etkinlikte bireylerin müziksel/ritmik zekâları hedef alınmıştır. Barkod hazırlama programında Çanakkale Türküsü' ne bağlantı kuracak barkod tasarlanmıştır. Öğrencilerden müziği dinledikten sonra müzikle aynı ritme sahip olacak, metnin içeriğine yönelik türkü sözü yazmaları istenmiştir. Bu etkinlikle öğrencilerin kültürümüz içinde yer alan türkülerimizi tanımasını sağlanmıştır.

16) Tanılayıcı dallanmış ağaçta verilen “Himmet Çocuk” hikâyesi ile ilgili bilgilerin bazıları doğru (D), bazıları ise yanlış (Y) verilmiştir. İlk cümlenin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek başlayınız. Son olarak ulaştığınız sembolü işaretleyiniz.

Görsel 65

16 etkinlikte tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılarak öğrencilerin okudukları metni ne derece anladığı ölçülmeye çalışılmıştır. Mantıksal/ matematiksel, sözel/ dilsel zekâ alanlarına ve okuma becerisine yöneliktir. Etkinlikte yer alan cümleler Anadolu insanının olumlu ve göze çarpan yönlerini ifade etmemektedir. Bu vesile ile yabancıların kültüre karşı hayranlık duygusu içinde saygı duymaları hedeflenmiştir.

Sözlük

Acayip: Sağduyuya, göreneğe, olağana aykırı, garip, tuhaf, yadırganan, yabansı.

Ajans: 1. Haber toplama, yayma ve üyelerine dağıtma işiyle uğraşan kuruluş. 2. Radyoda haber bülteni.

Ambar: Genellikle tahıl saklanan yer.

Ayakta tutmak: Bir şeyin sürekliliğini sağlamak.

Batak: Üzerine basıldığında çöken çamurlaşmış toprak.

Bin bir zahmet (deyim): Büyük zorluk.

Cephe: Üzerinde savaşın sürdüğü bölge.

Cübbe: Uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi.

Çıra: Çam vb. reçineli ağaçların yağlı ve çabuk yanmaya elverişli bölümü.

Darmadağın: Çok dağınık ve karışık, darmadağınık, tarumar.

Emretmek: Buyurmak, emir vermek.

Eskiya: Dağda, kırdan yol kesen hırsızlar, haydutlar.

Felaket: Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela.

Garip: Acayip.

Gocuk: Tek parça hayvan postundan yapılan ceket.

Göç: Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret.

Gündelik: Gün hesabıyla veya her gün ödenen para, yevmiye.

Haki: Yeşile çalan toprak rengi.

Halsiz: Bitkin, dermansız, takatsiz.

Hissetmek: Bir şeyden etkilenmek, duymak.

Issız: Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, تنها.

İci sızlamak: Çok üzölmek.

İhtimal: Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık

Kereste: Tomrukların boyuna biçilmesiyle elde edilen ve marangozlukla inşaatta kullanılan nitelikli ağaç.

Kovuk: Bir şeyin oyuk durumunda bulunan iç bölümü.

Kovuk: Bir şeyin oyuk durumunda bulunan iç bölümü:

Kursuni: Kurşun rengi.

Kuytu: Issız, sessiz ve göze çarpmayan, تنها (yer).

Mahkum: Kötü bir sonuca varması kaçınılmaz olan.

Muhafız: Birini veya bir şeyi koruyan, kollayan, gözeten kimse, koruyucu.

Mücadele : Herhangi bir amaca erişmek, bir kuvvete karşı koyabilmek için bir kişi veya topluluğun güçlü, sürekli çabası, savaşım.

Nine: Torunu olan kadın, büyükanne, nene.

Omuz vermek: Omzuyla dayanarak, destek olmak.

Ova: Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtölü, eğimi az, akarsuların derine gömölmediği, geniş veya dar düzlük, yazı.

Peksimet: Pişirildikten sonra dilimler hâlinde kesilerek ısı ile kurutulmuş, uzun süre dayanabilen ekmeek.

Rastlamak: Bir kimse ile karşı karşıya gelmek, karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Sanmak: Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Sarık: Sarılarak meydana getirilen başlık.

Sene: Yıl

Sonsuz: Sonu olmayan, bitmeyen, ebedî.

Sözden anlamak: Laftan anlamak.

Sürmek: Pulluk veya sabanla toprağı işlemek.

Şans: Mantıkla açıklanamayan birtakım rastlantısal olayların nedeni olan güç, baht, talih, felek.

Şose: Genellikle taş kırıkları üzerine kum döşenip silindir geçirilerek yapılan yol.

Talih: Şans.

Tiz: İnce, keskin (ses).

Tomruk:Ağacın kesilerek silindir biçimine getirilmiş gövdesi.

Toprak olmak:Ölmek.

Uçurum:Deniz, göl, ırmak vb. su kıyılarında veya karada dik yer.

Ürpermek:Korkmak.

Vadi:İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, koyak.

Zihin: Bellek,akıl,hafıza, an.

Metnin sonunda yer alan sözlük, kullanımının kolay olması için alfabetik sıraya konulmuştur. Kelimelerin tanımlaması ve açıklaması metinde kullanılan anlamları doğrultusunda yapılmıştır.

Etkinlikli Himmet Çocuk hikâyesinin uygunluğu anketi

Tablo 3

Etkinlikli Himmet Çocuk Hikâyesinin Uygunluğu Anketi Sonuçları

Soru	Kategori	f	%
Himmet Çocuk hikâyesini yabancılara Türkçe öğretimi için uygun buldum.	Evet	32	97
	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3
Okuma/Dinleme öncesi hazırlanan soruları(1-5 etkinlik) uygun buldum.	Evet	32	97
	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3

Tablo 3'ün devamı

Soru	Kategori	f	%
Okuma/Dinleme öncesi etkinliği olarak metnin yazarını tanıtan	Evet	31	93,9
videoya borkod (6.etkinlik) sistemiyle yahut bağlantı yoluyla erişim sağlanmasını uygun buldum.	Hayır	0	0
	Kısmen	2	6,1
Okuma/Dinleme öncesi etkinliği olarak metnin yazarına ait kitapların onay kutusu şeklinde görsel destekle tanıtılmasını (7.etkinlik) uygun buldum.	Evet	30	90,9
	Hayır	0	0
	Kısmen	3	9,1
Okuma/Dinleme sırası etkinliğinde metnin seslendirilmesini, ses erişimine barkod yahut bağlantı üzerinden erişilmesini uygun buldum.	Evet	32	100
	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0
Okuma/Dinleme sırası etkinliği olarak hikâye haritası kullanılmasını(8.etkinlik) uygun buldum.	Evet	32	97
	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak armoredpenguin uygulamasında sözcük avı bulmaca hazırlanmasını söz varlığını geliştirmesi açısından (9. etkinlik) uygun buldum.	Evet	31	93,9
	Hayır	0	0
	Kısmen	2	6,1
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak armoredpenguin uygulamasında kelime bulmaca hazırlanmasını (10. etkinlik) söz varlığını geliştirmesi açısından uygun buldum.	Evet	31	93,9
	Hayır	0	0
	Kısmen	2	6,1
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak tondoo uygulamasında hazırlanan okuduklarını görselle eşleştirmeyi (11. etkinlik) uygun buldum.	Evet	32	97
	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak çoktan seçmeli soruların (12. etkinlik) hazırlanmasını metnin kavranması açısından uygun buldum.	Evet	33	100
	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0

Tablo 3'ün devamı

Soru	Kategori	f	%
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak Word Art uygulamasına	Evet	31	93,9
gömülen görselden yola çıkarak yaratıcı yazma etkinliği (13 ve 14. etkinlik) yapılmasını uygun buldum.	Hayır	0	0
	Kısmen	2	6,1
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak barkod sistemiyle	Evet	31	93,9
Çanakkale Türküsü'nün dinletilerek aynı ezgide şarkı yazılmasını (15. etkinlik) uygun buldum.	Hayır	1	3
	Kısmen	1	3
	Evet	32	97
Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak tanılayıcı dallanmış ağaç kullanılarak değerlendirme yapılmasını (16. etkinlik) uygun buldum.	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3
	Evet	33	100
Çalışmanın sonunda metinde geçen kelime ve kelime gruplarını içeren sözlük oluşturulmasını uygun buldum.	Hayır	0	0
	Kısmen	0	0
	Evet	28	87,5
Çalışmanın sonunda cevap anahtarının konulmasını uygun buldum.	Hayır	0	0
	Kısmen	4	12,5
	Evet	32	97
Yapılan çalışmanın Türk kültürünü yansıttığını düşünüyorum.	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3
	Evet	32	97
Yapılan çalışmanın yabancılara Türkçe öğretiminde özgün bir materyal olduğunu düşünüyorum.	Hayır	0	0
	Kısmen	1	3

Ankete katılan sayısı 33'tür. Fakat 5 ve 15. sorulara yanıt veren kişi sayısı 32'dir. Maddelere verilen yanıtlarda 17 sorudan yalnızca 1 soruya [Okuma/Dinleme sonrası etkinliği olarak barkod sistemiyle Çanakkale Türküsü'nün dinletilerek aynı ezgide şarkı yazılmasını

(15.etkinlik) uygun buldum.] 1 kişi hayır yanıtını vererek etkinliği uygun bulmamıştır. Aynı madde %93,9 (31 kişi).oranında uygun bulunmuştur. Çalışmanın sonunda cevap anahtarının konulması maddesi bir kişi tarafından yanıtlanmamış ve %87,5(28 kişi) ile en düşük uygun bulunma oranına sahiptir. Bu maddeyi %12,5(4 kişi) kısmen uygun bulmuştur. Metnin seslendirilmesi ve barkod sistemiyle bağlantı kurulması, çoktan seçmeli soruların kullanılması ile sözlük oluşturulması %100 oranıyla tüm katılımcılar tarafından uygun bulunmuştur. Metin seçimi %97, metnin Türk kültürünü yansıması %97, yapılan etkinlikler %93,7 ve üzerinde uygun bulunmuştur. Anket yanıtlarına genel olarak bakıldığında çalışma %95,7 oranında uygun bulunmuştur.

Bölüm IV: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört beceri alanını geliştirmek ve alandaki materyal eksikliğini gidermek amacıyla Halide Edip Adıvar'ın Himmet Çocuk adlı hikâyesi Arap alfabesinden Latin alfabesine aktarılarak B1-B2 düzeyinde sadeleştirilmiştir.

Dil öğretiminin kalıcılığı için tekrar ve pratik önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretiminde ders dışında öğrencilerin tekrar ve pratik yapabileceği eğlenceli ve Türk kültürünü tanıtıcı materyallere ihtiyaç vardır. Bu materyaller yabancılar tarafından değil; kültürün içinde yaşayan bireyler tarafından bilinçli ve sistematik bir şekilde yoğun tutulmadan hazırlanmalıdır. Materyaller hazırlanırken tek amaç dili gramer olarak öğretmek olmamalıdır. Dil ve kültürün birbirleriyle sıkı bir ilişki içerisinde olduğu unutulmamalıdır.

Yapılan çalışma sonucunda yabancılara Türkçe öğretmek için yeterli sayıda sadeleştirme yapılmadığı, yapılan sadeleştirmelerde belli başlı yazarlara odaklanıldığı görülmüştür. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda farklı yazarlar üzerinde incelemeler yapılmalıdır. Türk tarihinde önemli yere sahip kişilerin tanıtıldığı, Anadolu'nun gelenek ve göreneklerini yansıtan, Türk insanının olumlu yönlerini ön plana çıkartan, evrensel değerlerin ve olayların işlenebileceği var olan metinler uyarlanabilir yahut yeni metinler yazılabilir.

Çalışmada sadeleştirme yapılırken Avrupa Ortak Çerçeve Metni esas alınsa da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili hazırlanmış dilbilgisi yapılarını içeren ortak bir tablonun olmamasının eksikliği hissedilmiştir. Konu ile ilgili alanda uzman olan kişilerin, akademisyenlerin, sahada görev yapan öğretmenlerin bir araya gelerek sorunun çözümüne yönelik işbirliği içerisinde çalışma yapılması gerekmektedir. Ayrıca yapılan çalışmanın ülke geneline yayılması ve standarda bağlanması materyal hazırlama çalışmalarını hızlandıracaktır.

Bu çalışmada olduğu gibi sadeleştirilen metnin sonuna her beceri alanına yönelik farklı zekâ alanlarına sahip kişilerin dikkatini çekecek ve öğrenmelerini sağlayacak şekilde etkinlikler tasarlanmalıdır. Etkinliklerin hazırlanmasında web 2.0 araçları kullanılmıştır. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda uzaktan öğretime olanak sağlayacak bağlantıların kullanıldığı, zekâ oyunları ile harmanlanmış dijital destekli materyallerin hazırlanması dil öğretimi açısından daha etkili olacaktır.

Yapılan çalışmalarda daha çok dil seviyesi esas alınarak etkinlikler hazırlanmaktadır. Etkinlik içeren destekleyici okuma materyalleri dil seviyelerinin yanında yaş grupları da dikkate alınarak çeşitlendirilmelidir. Örneği 35 yaşında B1 düzeyindeki yetişkin sıkılmadan belgesel izleyebilirken 16-17 yaşında B1 düzeyindeki bir genç bundan sıkılabilir. Bu sebeple aynı içeriği yansıtacak belgesel, çizgi film, animasyon gibi alternatifler geliştirilmelidir.

Hazırlanan etkinliklerde Halide Edip Adıvar'ın hayatına ve eserlerine yer verilmiştir. Okuyucuların yazara ve beraberinde yazarın eserlerine karşı ilgisinin artacağı düşünülmektedir. Bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda metnin yazarının tanıtımına, eserlerine yer verilmesi Türk edebiyatına karşı ilgiyi arttıracaktır.

Çalışmanın verimliliği öğrenciler üzerinde uygulanmamıştır. Çalışmanın öğrenciler üzerinde uygulaması yapıp, sahada görev yapan öğretmenlere, uygulamanın sonuçları hakkında bilgi verilmelidir. Yapılacak dönütler öğretmenlerin, yazarların ve akademisyenlerin benzer çalışmaları üretmelerini teşvik edecek; alanda hissedilen materyal eksikliğinin giderilmesine yardımcı olacaktır.

Yapılan çalışma yabancılara Türkçe öğretimi eğitimi almış sahada görev yapan öğretmenlerce değerlendirilmiş; materyal %97 oranında özgün ve uygun bulunmuştur. Bu sonuç bundan sonra yapılacak çalışmalara öncülük etmesi ve yol göstermesi açısından önemlidir.

Ürün odaklı yapılan çalışmalar literatürde kalmamalı yabancılara Türkçe öğretimi yapılan kurum ve kuruluşlarda materyal olarak kullanılmalıdır.

Kaynakça

- Avcı, Y. (2002), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kültür ve yöntem boyutu https://www.academia.edu/20370706/T%C3%BCrk%C3%A7enin_Yabanc%C4%B1_Dil_Olarak_%C3%B6%C4%9Fretiminin_K%C3%BClt%C3%BCr_ve_Y%C3%B6ntem
- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, Meserret Oteli* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S. ve Yağcı, E. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Demirel, Ö., Altun, E., Ateş, A., Başboğaoğlu, U., Çelik, L., Çeliköz, N., Erişen, Y., Oral, B., Taşlı, H., Tekinarslan, E. ve Yağcı, E. (2011). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Devellioğlu, F. (2000). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat*. Aydın Kitapevi Yayınları. Ankara
- Duman, G.B. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Erdal, K., Dağdeviren, İ , Gökhan, O , Şen, H , Şenay, E . (2018). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültürel öğeler (A2 düzeyi). *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(12), 11-23. Retrieved from
- Ergül, E, Mutlu, M, Usta, B, Çelebi, C. (2019). Türkiye’de yabancılar Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim*, 1(3), 39-52. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/temelegitim/issue/45576/577235>
- Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Ömer Seyfettin'in Üç Nasihat hikâyesinin yabancılar Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- İpek, M. (2018). *Yabancılara Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun Ya Tahammül Ya Sefer isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi* (Yüksek lisans tezi).Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İşcan,A. (2014).Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi.Şahin, Abdullah (Ed.)*Yabancı dil olarak Türkçe içinde* (s3).Ankara: Pegem Akademi.
- Kaymaz, Z. (2018). *Yabancılara Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Apartman ve Köpek isimli hikâyelerinin A1-A2 seviyesine uygun sadeleştirme çalışması* (Yüksek lisans tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu, A. (2015).*Yabancılara Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk adlı Hikâyelerinin A1- A2 seviyesine uyarlanması* (Yüksek lisans tezi).Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özbay, M.Melanlıoğlu, D. (2013). Türkçe öğrenen yabancıların sözlük kullanma becerileri üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 13-23. DOI: 10.16916/aded.16015
- Özden, M, (2009). *Türkçe kaynak metinlerden Türkçe öğretiminde kullanılabilirliği*.Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Özkılıç, R., Şentürk, A.,Avcı, U., Çalışkan, N.,Karadağ, E. (2009).Öğretim ortamları ve materyal tasarımı. Sarıtaş, M. (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve tasarımı*,(s. 41-42).Ankara: Pegem Akademi.
- Özön, M. N.(1959). *Osmanlıca Türkçe sözlük*. İnkılâp Kitapevi. İstanbul.
- Sivrikaya, A. (2018). Eğitimde çoklu zekâ kuramı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(45), 123-132.
Retrievedfrom<http://dergipark.org.tr/ataunisosbd/issue/36408/411830>
- Sülükçü, Yusuf (2011),*Yabancılara Türkçe öğretiminde (temel seviye a1) bilgisayar destekli materyal geliştirme ve bunun öğrenci başarısına etkisi*(Yayımlanmamış Doktora Tezi) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

<http://dergipark.org.tr/turuk/issue/42737/517512>

<http://sozluk.gov.tr/>

<http://www.toondoo.com/MyToondoo.toon>

<https://canyayinlari.com/kisidetay/yazarlar/10818/halide-edib-adivar>

<https://ip-adresim.net/araclar/barkod-olusturucu>

<https://ip-adresim.net/araclar/barkod-olusturucu>

<https://kitap.cokbilgi.com/roman/turkun-atesle-imtihani-halide-edip-kitap-ozeti/>

<https://www.armoredpenguin.com/crossword/Data/2019.07/0808/08083719.893.html>

<https://www.armoredpenguin.com/wordsearch/Data/2019.07/0808/08084413.387.html>

<https://www.cokbilgi.com/yazi/atesten-gomlek-ozeti-halide-edip-adivar/>

<https://www.dr.com.tr/Kitap/Ask-i-Memnu/Halit-Ziya-Usakligil/Edebiyat/Roman/Turk-Klasik/urunno=0000000684413>

<https://www.eren.com.tr/kitap/araba-sevdasi-turk-klasikleri-p13114238.html>

<https://www.hepsiburada.com/turk-dunya-klasikleri-c-1501772>

<https://www.kobo.com/tr/tr/ebook/araba-sevdas-8>

<https://www.odakitap.com/ahmet-bozkurt>

<https://www.tedankara.k12.tr/index.php/ortaokul-etkinlik>

<https://www.youtube.com/watch?v=hn0vpa1dbGY>

https://www.youtube.com/watch?v=IFKoiJ_NC_w

<https://www.youtube.com/watch?v=r7A3t7xTRkQhttp://www.kulturlend.com/2018/09/halide-edip-advar-kimdir-eserleri.htmlhttps://wordart.com/edit/7zo4d5q8777i>

Ekler

Ek:1

HİMMET ÇOCUK

Elvanlar'da yanımıza yaşlı bir rehber aldık. Köy kısmen yanmış ve darmadağındı. Herkes kamyonu canavar gibi görüyor, çıkardığı yüksek sese durgun ve şaşkın gözlerle bakıyordu. Herkesin ruhunda zor günlerin, açlığın ve her an kötü bir olay yaşanma ihtimalinin üzüntüsü vardı. Bu nedenle kimse Uşak'a kadar gelmek istemedi. Parayı ne yapacaklardı? Ne alabilirdiler? Yalnız zayıf yüzlü bir ihtiyar halsiz bir sesle:

İnay'a kadar yolu biliyorum. Beni Uşak' a götürürseniz ve bana 1 kg tuz verirseniz gelirim, dedi. Kamyon gürültülü sesler çıkartarak ıssız ve yolsuz Anadolu' ya doğru hareket etti. Kamyon'da İstanbul'un gazetecileri vardı. Düşman ordusunun; girdiği topraklarda yaptığı eşi benzeri olmayan eziyetleri araştırıp, savaşın yapıldığı alanları inceleyecekler. Ben cephede düşman ordusunun yaptığı eşi benzeri olmayan eziyetlerin raporunu yazacağım. Gazeteciler de Anadolu insanının yaşadığı felaketi ajansla dünyaya anlatacaklar. Anadolu'da güçlü olan insan değil, doğadır. Kuytu ormanlar, bataklık ovalar, dik yokuşlar ve insanın canını acıtacak kadar soğuk esen rüzgârın ortasında bin bir zahmetle saatlerce gittik.

İnay bir derenin yanında, kurşuni renkte yangın sonrası yıkılmış bir köydü. Kamyon yüksek sesle ve zorlanarak köyün yoluna girdi. Sanki insan hiç yaratılmamış gibi etraftan insana dair bir ses gelmiyordu. Sadece bir sürü çakal rüzgârın sesiyle birlikte acı acı uluyordu. İçimden:

Köyden herkes gitmiş. Nasıl inceleme yapacağız, dedim.

Biraz sonra sağda bir kaya kovuğunda ateşin önünde ısınan iki haki gölgenin kıpırdadığını gördüm. Karanlık dereye ve kurşuni renkte, yangından sonra yıkılmış köye yansıyan ışık; bu

ateş ve yürüyen iki göze benzeyen kamyonun farlarıydı.Şoför; kocaman, işe yaramayan kamyonu köprünün önünde durdurmaya çalışıyordu.Kamyonun önünde birkaç gölge kıvıldadı.Sonra arabanın ışığının aydınlattığı taşlı yolda siyah cübbeli,beyaz sarıklı,siyah sakallı bir adam,karanlıkta kalan arkadaşlarından ayrıldı.Hiç unutamayacağım açık bir sesle:

Halide Onbaşı, biz sizi İnay İstasyonu'nda bekledik, dedi.

Geleceğimizi nasıl bildiniz?

İstasyondakiler biliyor. Soruşturma kurulu gelecek, dediler.

Sesi duyan gazeteci arkadaşlar hemen kâğıt, kalem çıkardılar. Kamyondan indiler. Belli belirsiz görünen insanlara sorular sormaya başladılar.Kaç ev yandı?Kaç kişi öldü?.. Siyah sakallı adam yanıma geldi. Fenerlerin verebildiği ışıkla notlarımı yiyecek gibi baktı.

Kaç ev mi? Bütün köy yandı. Kaç adam mı öldü? Sayısını Allah bilir. Eşkıya gelir öldürür; düşman gelir öldürür, yakar, soyar. Görüyorsunuz ya ne ev, ne yiyecek, ne giyecek var. Sen onları değil, İsmet Paşa'ya başka şey söyle!

Benim görevim bunları yazmak.

Biraz daha öfkeli ve titrek bir sesle:

Senin görevin bizim içinde bulunduğumuz durumu söylemek. Kaç ev yandı, kaç kişi öldü bunları söylemen karnımızı doyurur mu? Bize kalacak yer sağlar mı? İsmet Paşa'ya söyle...

Sesinde hayat için mücadele edenlerin emir verir hali vardı. Boyun eğerek sordum:

Ne söyleyeyim?

Ev istiyoruz. Rüzgâr bıçak gibi kesiyor. Çocukların başını sokacak kovuk bile yok. Uşak' da birçok kereste ve düşman esiri varmış. Bunlardan bize verilmesini emretsin. Hemen kendimize dam yapalım.Çünkü dam yapacağımız ne kerestemiz ne de damı yapabilecek genç ve güçlü erkeğimiz var.

Ekmek istiyoruz. Askeri ambarda buğday var. Bir saat ötede. Emretsin bize buğday versinler. Çiğ olsun çocuklarımıza yedirelim. [Üzüntüsü daha da artmış, sesi titreyerek konuşmaya devam etti.] Büyükler söz anlıyor. Bir şey söylemiyorlar ama çocuklar söz anlamıyor. Açlıktan hep ağlıyorlar, sabaha kadar ağlıyorlar. Paşa' ya bunları söyle...

Çakal uluyup, rüzgâr inleyince; aç çocuklar ağlıyor, göğsü sütsüz, sırtı başı çıplak anneler yumruklarını sallayarak dünyaya, talihe, hayata, haykırıyorlar sandım.

Yazdım, dedim. Şimdi bize Uşak' a kadar bir rehber veriniz.

Herkes birbiriyle konuştu. Birbirlerine fikirlerini söyledi. Sonra:

Şu çocuk sizi şoseye çıkarısın, dediler.

Kocaman kurt derisi gocuk, kalın çizmeler, yün başlık bizi ısıtmadı, sanki yaktı. Bütün gün yemek yemedik. Yanımızda, gerekli olur düşüncesiyle alınmış yarım çuval peksimet vardı. O da yanımdaki şoförle kamyondaki iki muhafız askere aitti. Fakat ne onlar, ne gazeteci arkadaşlar, az önce açlıktan şikâyet ettikleri halde şimdi yemek yeme isteği hakkında bir suçmuş gibi konuşmadılar. Kamyonu düzeltmekle meşgul görünen şoförün ne istediğini bana bir şey söylemeden anladım. Yavaşça;

Peksimeti köylülere verelim mi, dedim.

Bu söz yanmak için bekleyen kuru çira ile temas eden bir kıvılcım gibi oldu. Nasıl oldu bilmiyorum, üç asker peksimet çuvalını yakalamış karanlıkta görünmeyen insanlara zorla dağıtıyorlardı. Ciddi ve acılar karşısında dayanıklı bir ses:

Uşak' da belki ekmek bulamazsınız. Yanınızda kalsın dedi.

Kamyon yine aynı gürültüyle karanlık ve rüzgârlı gecede ilerlemeye başladı. Rehberimiz Himmet; yer olmadığı için, kamyonun basamağında, yanımda ayakta duruyordu. Kamyona tutunan küçük çocuk ellerine baktıkça bir çocuğun zayıflığını, güçsüzlüğünü, acınacak kadar kötü olduğunu gördüm. İney'deki çocuklar aklıma geldi. Bu çocukların açlık çılgınlığını kalbimde hissettim. Acı içinde düşündüm. Yıllardır savaşın yapıldığı yerleri gezerim.

Bu gördüğüm, savaş meydanlarında yanıp kül olan, açlıktan ölmeye mahkûm insanların olduğu kaçınıcı köydü.

Anadolu, yaratılış günlerinin ilk devrelerindeki hiçbir şeyin olmadığı yıkıntı içindeydi. Yeni Türkiye'yi kuracak bu millette devlere benzeyen güç ve çalışma yeteneği gerekliydi. Evsiz, ekmezsiz, ümidi kesilmiş bir halk... Dünya onların zafer destanını anlatırken onlar burada ölümün gözlerinin içine bakıyorlardı. Devleti kim kuracak? Nasıl kuracağız?.. Yanımda tiz fakat sakin bir çocuk sesi:

Burası Kuzgun Deresi teyze!

Başımı çevirdim. Küçük, zayıf bir yüzü vardı. Çenesine doğru uzanan dar yanağının derileri büzülmüş, çene iskeleti olduğu gibi belliydi. Bu açlık ve umutsuzluk içinde başının o kadar içten bir sevimliliği vardı ki, etrafına insanı hayata bağlayan bir güç veriyordu. Sordum:

Himmet niçin peksimetini yemiyorsun?

Daha sonra yerim teyze!

Önce peksimetini ye, sonra konuşalım.

Peksimeti koynunda küçük parçalara bölerek yavaş yavaş çıkarttı. Peksimeti yemesini bekledim. Çenesinin, başının bütün iskeleti peksimeti çiğnedikçe daha büyük bir açıklıkla ortaya çıktı. Birdenbire gocuğumun içine küçük başımı almak, neden bilmiyorum, kendi çocuğumu uyuturken söylediğim ninniye söylemek istedim. Fakat bu isteğim çok sürmedi. Birden küçük kuru yüzünde acımaya, kuvvetsizliğe engel olan bir olgunluk sezdim. Sakin ve arkadaş olmasına çalıştığım bir sesle konuşmaya başladım.

Büyük bir gururla on üç yaşında olduğunu söyledi. Yedi yaşında annesiz, babasız ihtiyar bir nine, genç bir kız kardeş, bir çift de öküzle kalmıştı. Öküzlerle, kocasız iki kadının tarlalarını yıllarca sürmüştü. Onlarla ortaklık etmiş, ninesinin ve kardeşinin yiyeceğini, içeceğini sağlamış. Hatta kız kardeşini evlendirmiş. Fakat birgün o bölgeye bir hayvan hastalığı gelmiş, iki öküzü birden ölmüştü.

Hikâyenin bu kısmı içimi sızlattı. Sordum:

Ne yaptın?

Sessizce omuzlarını salladı. Hiç... Ne yapacaktı? Öküzüz çalışmış, gündeliğe gitmiş, dul kadınların öküzlerini sürmüş. Üç sene çalışmış ve sonunda iki şişman kocaman manda almış.

Hikâyenin burası beni yine heyecanlandırdı. Kimsesiz, sekiz dokuz yaşında kuru Anadolu'da çalışmasıyla iki tane manda alan çocuk, bu benim anladığım, bildiğim kahramanlığın en yüksek derecesi gibi bir şey. Avustralya'yı kuru topraktan yaşanılacak derecede güzelleştiren ve vahşi Amerika'yı yıkıp, çalışmasıyla medeniyet merkezi yapan ruhlar bu tür ruhlardır.

Mandalar duruyor mu?

Bu defa gözlerimi yaşartan bir ifade ile zayıf omuzlarını salladı.

Kamyon karanlık bir vadiden geçiyordu. Anadolu'da vadiler, uçurumlar insanın hayal gücünü arttır ve korkudan içini ürpertir. Göçlerin, kavgaların, cinayet ve soygunların sahnesi bu vadiler, uçurumlardır.

Üç ay evvel bu uğursuz derede düşmanlar Himmet çocuğu yakalamışlar, öldürmek istemişler. İki düşman askeri arasında tartışmalar olmuş. Düşman askerlerinden biri arabasını ve mandalarını alıp onu serbest bırakmak, öteki ise öldürmek istiyormuş. Sonunda çocuğu özgür bırakmak isteyen demiş ki:

Arabasında yumurta varsa serbest bırakalım, yoksa öldürelim.

Himmet çocuğun sakın sesi titreyerek:

Ninem yolda yerim diye iki tane yumurta haşlamıştı teyze, dedi.

Derenin sağ tarafındaki uçurum üstünde, karanlık rüzgâr tuhaf tuhaf uludu. Çocuk sustu, kamyona sıkıca tutundu. Doğal bir sesle:

Seni Uşak'a kadar götürelim Himmet, dedim. Sen dönmekten korkmazsın bilirim fakat biz yolda bir yanlışlık yaparız,şoför yolu bilmiyor.

Olur teyze.

Asker şoförün, yarım aydınlıkta kayadan oyulmuş gibi duran hareketsiz görünen yüzü garip bir gülümsemeyle hareket etti.

Uşak'a girerken düşündüm, Anadolu' da geçen senelerimde yüz evden otuz eve eriyerek, dağılan, ölen; erkeksiz ve kimsesiz köylerde Himmet çocuğun eşlerine rastlıyordum. Onlara memleketin hayat tarihinde birer ışık ve iz diye bakıyorum. Hayat diye insanlık diye Anadolu' da ne kalmış ise çalışkan, çaba gösteren, tüm zorluklara göğüs geren kadınların ve bu küçük gündelik kahramanların insanüstü çalışmasının sonucunda kalmıştı. Bunlardan bir tanesi zihnimde ve kalbimde içimi kanatan bir çivi gibi saplanmış kalmıştır.

Antalya' dan Burdur' a gelirken her yanı kar bürümüş. Bozuk, taşlı, bir yanı uçurum, bir yanında daima eşkıya gizlenen, bitip tükenmek bilmeyen yokuşlardan birini tırmanıyorduk. Buralarda arabalar durur, arabacılar bir araya gelir her arabaya üç dört çift hayvan takarlar. Arabacılar arabanın arkasına omuz verir. Bin türlü acayip sesler çıkararak teker teker her arabayı yokuşun başına çekerler. Tarih öncesi zamandan kalma araçlarla terleyerek, inleyerek günlerce uğraşıp Çine Ovası'na kadar getirdikleri eşyalarını eşkıya çeteleri alır götürür. Elleri boş geldikleri yere dönerler. Böyle bir karışıklığın ortasında, hayvanların yürümelerini sağlamak için kalınlı inceli birbirine karışan “oha” sesleri arasında duru, temiz bir ses:

Ah kadın anam ah! Gel de gör ne durumda olduğumu.Gel de gör!..Dedi.

Kalbime ip takılmış gibi ses gelen yere sürüklendim. On on iki yaşlarında, gocuğundan sular damlayan, el kadar güzel yüzlü, mavi gözlerini örten siyah kirpiklerinde yaş toplanmış bir çocuk arabacı gördüm. O da Himmet çocuk gibi ihtiyar bir halaya bakmak için

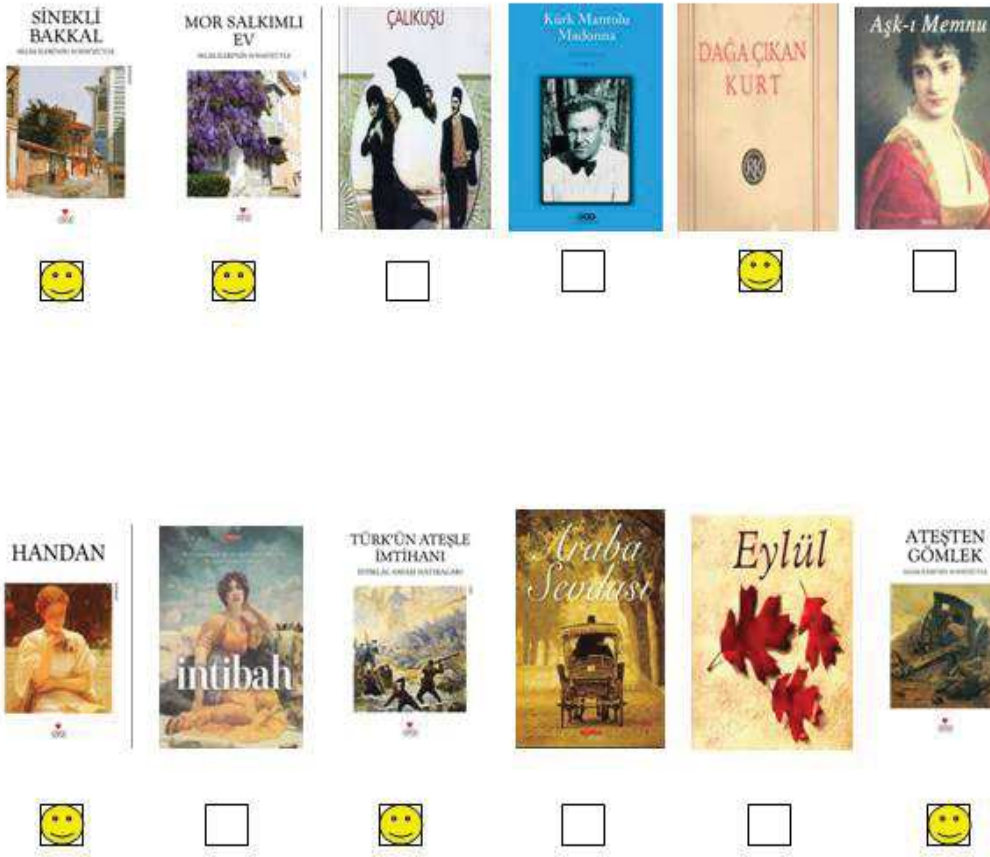
insanüstü hayat mücadelesi veren bir çocuktur. Acısını, olsa olsa toprak olan kadın kalbine anlatmaya çalışıyordu.

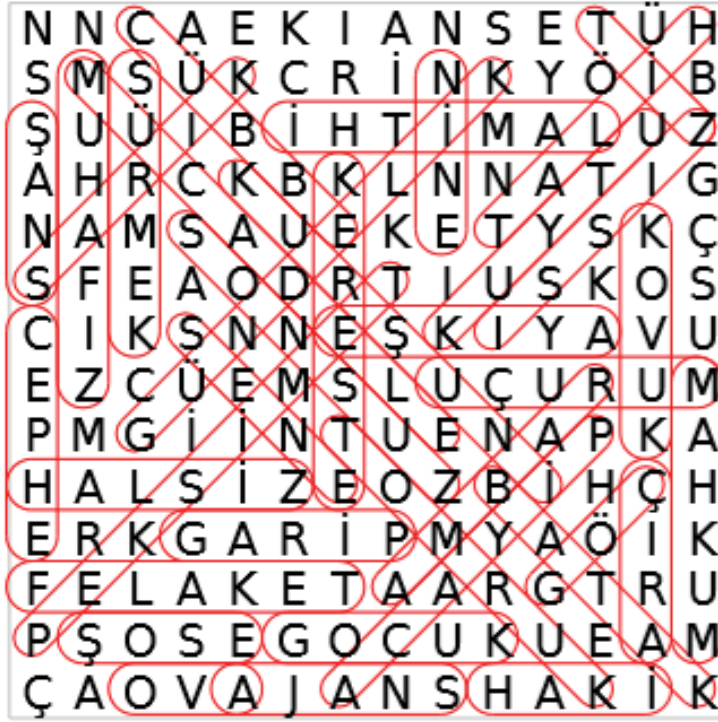
Hâlâ Türkiye'yi bu küçük Himmet çocuklar ayakta tutuyor. Acıları, bir çocuğun değil; bir devin kalbi gibi sağlam olan yüreklerinden taşarsa:

Ah kadın anam ah! Gel de gör ne durumda olduğumu. Gel de gör, der.

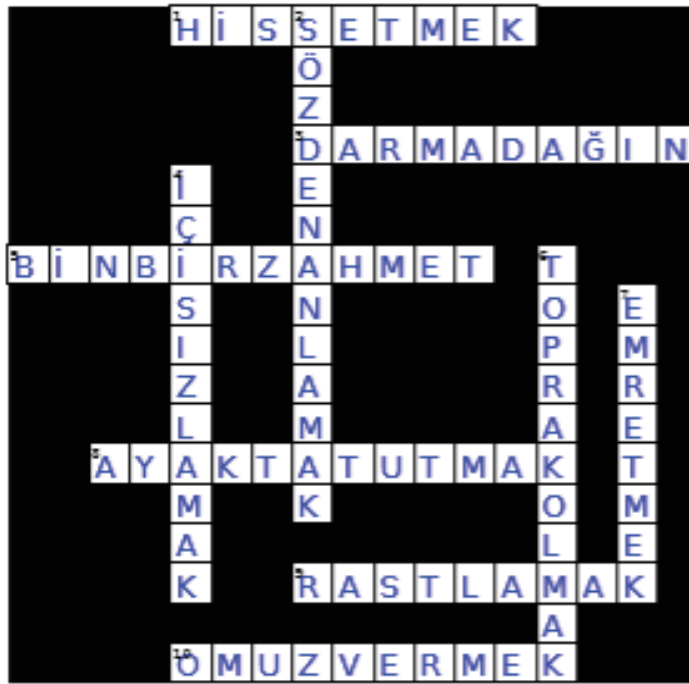
EK 2. Etkinlik Yanıtları

Halide Edip ADIVAR'a ait kitapları işaretleyiniz.

PEKSİMET	GOCUK	KUYTU	TALİH
ACAYİP	GÖÇ	MAHKUM	TİZ
AJANS	GÜNDELİK	MUHAFİZ	TOMRUK
AMBAR	HAKİ	MÜCADELE	UÇURUM
BATAK	HALSİZ	NİNE	ÇİRA
CEPHE	İSSİZ	OVA	ŞANS
CÜBBE	İHTİMAL	SARIK	ŞOSE
EŞKIYA	KERESTE	SENE	
FELAKET	KOVUK	SONSUZ	
GARIP	KURŞUNI	SÜRMEK	

1	Soldan Sağa
Bir şeyden etkilenmek, duymak.	2	Yukarıdan Aşağıya
Laftan anlamak.
3	Çok dağınık ve karışık, darmadağınık, tarumar.	4	Çok üzülme.
5	Büyük zorluk.	6	Ölmek
8	Bir şeyin sürekliliğini sağlamak.	7	Buyurmak, emir vermek.
9	Bir kimse ile karşı karşıya gelmek, karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.		
10	Omzuyla dayanarak, destek olmak.		

Bir kaya kovuğunda iki gölge göründü.
İçlerinden bir tanesi bize doğru yaklaştı.

Kamyon vadiden geçerken insanın hayal gücü
artıyor ve korkudan içi ürperiyordu.

Düşman askeri Himmet çocuğu iki yumurta
ve manda karşılığında serbest bıraktı.

İnsanın olmadığı kuytu ormanlarda kamyonla
saatlerce gittiler.

Kutulardaki cümleleri uygun görseller ile eşleştiriniz.

E12) Çoktan seçmeli soruları yanıtlayınız

I. Yaşlı rehber İnay'a gitmek için ne istedi?

a) Peksimet

b) Kereste

😊 1 kg tuz

d) Para

II. İnay'a giderken kamyonda kimler vardı?

😊 Halide Edip ve gazeteciler

b) Askerler

c) Köylüler

d) Esirler

III. İnay nasıl bir yerdir?

a) Kuytu ormandadır

b) Dağın başında ağaçlar arasındadır.

😊 Derenin kenarında yanmış ve yıkılmıştır.

d) Ovanın ortasında kurulmuş büyük bir köydür.

IV. Köylü İsmet Paşa'dan ne istemiştir?

a) Tuz ve şeker

b) Kömür ve odun

c) Elbise ve ayakkabı

😊 Kereste ve buğday

V. Himmet kaç yaşındayken annesi ve babası ölmüştür?

- 7
b) 10
c) 9
d) 13

VI. Himmet'in yaşantısı nasıldır?

- a) Her gün okula gider.
b) Ticaret yaparak para kazanır.
c) Bütün gün bahçede top oynar.
 Başkalarının tarlasını sürerek ailesini geçindirir.

VII. Himmet'in öküzlere ne oldu?

- a) Kayboldular.
 Hastalanıp öldüler.
c) Düşman askerleri aldı.
d) Onları yaşlı kadınlara sattı.

VIII. Himmet çocuk düşman askerlerinin elinden nasıl kurtuldu?

- a) Kendi askeri gelince ellerinden kurtuldu.
b) Köylüler gelince düşman askeri kaçtı.
 Düşman askerine iki yumurta verince onu bıraktılar.
d) Arabasını ve mandalarını verince gitmesine izin verdiler.

Tanılayıcı dallanmış ağaçta verilen “Himmet Çocuk” hikayesi ile ilgili bilgilerin bazıları doğru(D), bazıları ise yanlış (Y) verilmiştir. İlk cümlelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek başlayınız. Son olarak ulaştığınız sembolü işaretleyiniz.

